Ժ. ՏԱՐԻ 2973 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 20 ՔԱՂՈՑ 4386 29 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1893 3 ՐԷՃԷՊ 1311 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան դահեկան արժաք		150
» »	Վեցամսեայ » »		75
» »	Եռամսեայ » »		40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան ֆրանք		56
» »	Վեցամսեայ »		28
Ընտիր թուղթի վրայ տպուած օրինակ	Տարեկան	Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը		Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի դարձուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

"ԱՐԵՒԵԼՔ"

1884-1894

Վերջացող տարւոյն հետ Արեւելքի տասներորդ տարին ալ կը վերջանայ։ Ուրբաթ, 31 Դեկտ., կը հրատարակենք մեր լրագրին 2,975րդ համարը։ Թուանշաններուն պերճախօսութեան վրայ շատ անգամ խօսուած է։ Այս թիւն ալ որոշ կը ցուցնէ թէ տասն տարիէ հետէ Արեւելքն ո՛րչափ խղճամիտ կանոնաւորութեամբ հրատարակած ենք. զի կիրակիներն ու գլխաւոր տօները զեղչելով, տարին 300 թիւ միայն կարելի էր հրատարակել, որով տասն տարւոյ մէջ 3,000 թիւ միայն կրնայինք տալ։ Տարբերութիւնը, (3,000—2,975=) 25, ճշգիւ կը ներկայացնէ Արեւելքին երեք անգամ դադարման պատճառաւ չհրատարակուած համարներուն գումարն։ Ասկէ դուրս, Արեւելք տասն տարւոյ մէջ և ոչ մէկ օր բացակայութիւն ունեցած է ո՛ և իցէ պատճառաւ։ Թէեւ մեր պայման տարեկան բաժանորդութիւն է և ո՛չ թէ այսչափ թիւի բաժանորդութիւն (ինչպէս ըրած են լրագիրք ոմանք,) այնու հանդերձ այս կանոնաւոր հրատարակում առաջին ապացոյց մը կրնայ սեպուիլ հասարակութիւնը գոհացնելու համար մեր ջերմ հոգածութեան։

Մեզ չի վերաբերիր Արեւելքի տասնամեայ գործունէութեան յաջողութիւնն ընել։ Ուրիշ առթիւ ալ յայտնած ենք մեր վստահութիւն՝ ընթերցող հասարակութեան միջին դատողութեան վրայ։ Եւ տասն տարւոյ միջոցին, ամեն տեսակ խնդրոյ վրայ շատ անգամներ գրելով հանդերձ, հրապարակի վրայ մեր կատարած լրագրական գործին կամ Արեւելքին նկատմամբ խիստ քիչ անգամ խօսած ենք։ Մաքուր խիղճ այնքան չի կարօտիր փաստաբանութեան, և բոլորելով տասնամեայ շրջան մը, գէթ այն գոհունակութիւնն ունինք որ Արեւելք ո՛չ մէկ անձնական շահու գործիք եղած է, այլ իրեն կէտ նպատակի դրած է հասարակաց օգուտն։ Օրն օրին, հանրային խնդիրները քննած ենք մեր ծանօթութեանց չափով և այն համոզմանց շրջանակին մէջ որով վարուած ենք միշտ, և որք պարբերաբար պարզուած են խմբագրականներով։ Անոնք անգամ որ հանրային այս կամ այն խնդրոյ վրայ մեզմէ տարբեր կրնան խորհիլ՝ անշուշտ առաջին պիտի ըլլան վկայելու թէ Արեւելքն ո՛չ երբեք ծառայեցուցած ենք անձնական շահախնդրութեան, իբր տասնամեայ գոյութեան ո՛չ մէկ շրջանին մէջ։

Հրատարակել թերթ մը որ ո՛չ մէկու անձնական ուժնին ըլլար, այլ հանրօգուտ մտածումով ի մի վայր եկած պարկեշտ անձնաւորութեանց խումբի մը միջին կարծիքը ներկայացնէր, առաջին անգամն էր որ կը փորձուէր Հայ Ազգին մէջ, և թէպէտ առաջին փորձ մը երբեք զերծ չի կրնար ըլլալ դժնդակ թերութիւններէ, այնու հանդերձ կը յուսանք որ հասարակութիւնն այսօր համոզուած է թէ այսպիսի փորձ մը կ՚արժէր ընել, և թէ ընկերովի հրատարակուած լրագիր մը ո՛չ միայն ետ չի մնար մասնաւոր անհատներու սեփականութիւնն եղած անձնական թերթերէն, այլ ինչ ինչ անժխտելի ապահովութիւններ ալ կրնայ ընծայել անկողմնակալութեան, անշահախնդրութեան և ուղղամտութեան մասին։ Այսպիսի ընկերովի դրութեամբ թերթ հրատարակելն յոյժ տարածեալ մէկ ձեւն է արդի զարգացեալ լրագրութեան։ Ամենէն զօրաւոր անգլիական, ֆրանսական և այլ թերթեր մէկ մարդու սեփականութիւնն ու գործիքը չեն. այլ կը հրատարակուին բաժանորդական ընկերութեանց կողմէ և կը կառավարուին Վարչական Խորհրդով, Միայն Տնօրէնութեամբ ու Խմբագրութեամբ։ Արեւելքի վարիչք ահա այն դրութիւնը մեր մէջ հաստատելու փորձ մ՚ըրին, որոյ յաջողութեան չափն որոշել ընթերցողներուն կը վերաբերի, և մեք այսչափը միայն կրնանք ըսել թէ՝ մեր գտած ընդունելութեամբ քաջալերեալ՝ որոշած ենք Արեւելքը շարունակել այս տասներորդ տարիէն ետքն ալ։

Ու կրնանք յարել թէ պարզ շարունակում մը պիտի չըլլայ այս։

Տասն տարի երկար շրջան մ՚է անոնց համար որք ուզեն օգտիլ իրենց փորձառութենէն։ Պիտի աշխատինք, լրագրական պարագայից ու պայմանաց ներած չափով, Արեւելքն աւելի շահեկան ընծայել քան որչափ եղած է ցարդ։ Նիւթապէս և իմացականապէս աւելի զօրացած Վարչութեամբ մը, թերթն աւելի խնամեալ բաժիններ պիտի ունենայ գրական և տնտեսական կամ առեւտրական նիւթերու համար, որք պիտի մշակուին նոր աշխատակիցներու ձեռամբ։ Թէեւ կը զգուշանանք խոշոր խոստումներէ, բայց այսչափը կրնանք հաւաստել, և յարել թէ՝ իբրեւ երեկոյեան թերթ՝ Արեւելք միշտ պիտի ունենայ իրեն յատուկ առաւելութիւններ, պարունակելով նոյն օրուան պաշտօնական, տեղական և ազգային լուրերը, նոյն օրուան հեռագիրներն և նոյն օրուան սեղանաւորական ու առեւտրական ծանօթութիւնները։ Լրագիր ընդունիլն և կարդալն իրենց համար կանոնաւոր սովորութիւն ընող անձինք արդէն գիտած են երեկոյեան թերթին սեփական առաւելութիւններն, որոցմէ ի հարկէ զուրկ կը մնայ սովորական եղանակաւ հրատարակուած առաւօտեան թերթն, որ ստիպուած է նախորդ օրուան լուրերը միայն տալ։ Վերջապէս, Նոր Տարւոյն մէջ Արեւելք պիտի հրատարակուի նոր և վայելուչ տառերով։

Հակառակ ամեն բարեյօժարութեան, հակառակ նոր զոհողութեանց զորս որոշած ենք ընել թերթին օգտակարութեան չափն ու սահմանն ընդարձակելու համար նոր շրջանին մէջ ուր կը մտնէ Արեւելք, կը վախնանք որ մեր կամքէն անկախ պարագաներ թերի բան մը միշտ կրնան թողուլ. զի խստապահանջ արուեստ մ՚է լրագրութիւնն, և հասարակութիւնն ալ մերթ այնպիսի բաներ կ՚ակնկալէ զորս չի կրնար տալ ամենօրեայ մամուլն։ Այս տեսակ պարագայից համար կ՚ապաւինինք հասարակաց ներողամտութեան, ու մինչեւ մէկ աստիճան ալ այն հանրային ոգւոյն, որ պէտք է զգացնէ մեր ժողովրդին թէ մեծադիր լրագիր մը հրատարակելով հանապազօրեայ և այն՝ հայերէն լեզուաւ, ինչպէս որ մեք սոսկ առեւտրական գործ մը չենք ըներ, այսպիսի թերթի մ՚ընթերցումն ու պահպանումն ալ սոսկ առեւտրական գործ մը պէտք չէ նկատուի Ազգին կողմէ։

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

Կ. ՊՈԼԻՍ, ԴԵԿՏ. 29, ՅՈՒՆՎ. 10, 1894

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԽՆԱՄԱԿԱԼՈՒՀԻՆԵՐԸ

Ճշմարտապէս գովելի գործ մը կը կատարեն ազնիւ Հայուհիք որք սահմանած են ազգային գթութեան յարկին խնամակալութիւնը։ Զօրաւոր սեռին բովանդակ զօրութիւնն անզօր է այն յարկին մէջ նշմարելու և դարմանելու այն պակասներ զորս Տիկնոջ աչքը միայն կրնայ տեսնել և Տիկնոջ ձեռքը միայն կրնայ ի կատար հանել։ Թո՛ղ թշուառ այրերն որք դարձեալ ամենէն աղէկ կրնան խնամուիլ տանտիկնոջ տնօրէնութեան ներքեւ, հոն պատսպարուած կիներն ու որբերը մանաւանդ մեծապէս կը կարօտին մօր և քրոջ խնամքներուն։ Գթութեան յարկ մը վերջապէս գութով պէտք է կառավարուի, ըսած ենք շատ անգամ, և գութն, ոչ միայն իբրեւ զգացում այլ և իբրեւ գործունէութեան վարիչ ոյժ, փափուկ սեռին շնորհեալ ձիրք մ՚է գերազանցապէս։ Այս ճշմարտութիւններ ի վաղուց ճանչուած են ամեն քաղաքակիրթ ազգի մէջ, և բարեգործական յարկերու մէջ գեղեցիկ սեռն ամենէն գեղեցիկ դերը կատարած է միշտ։ Մեր ազգին մէջ արեւելեան համեստութեան թիւր հասկցողութիւն մը միայն արգելք եղած է իգական գործունէութեան այս պատուաբեր ճիւղին, ուստի և մայրապետներ, գթութեան քոյրեր, աշխարհիկ հիւանդապահ կիներ, կին հոգաբարձուներ և խնամակալուհիներ դուն ուրեք երեւցած են ի մեզ, և յարատեւութիւն չեն ունեցած։ Բայց երբ աւելի զարգացեալ ազգերէն այնքան նոր բառեր ու սովորոյթներ փոխ կ՚առնունք որոց մէջ կան ալ որք ամենեւին օգտակար չեն կամ չեն յարմարիր մեզ, ինչո՞ւ համար բուն իսկ քրիստոնէական սովորութիւն մը, ճշմարտապէս կնոջավայել գործունէութեան օրինակ մը չառնունք անոնցմէ։ Եւրոպական և ամերիկեան ամենէն քաղաքակիրթ ժողովուրդներու մէջ բարձր դասու տիկնայք նուաստութիւն չեն համարիր ո՛չ թէ լոկ անուանական այլ իրական և գործնական պաշտօն վարել բարեգործական հաստատութիւններու մէջ, ինչպէս աչքի զարնող մէկ օրինակը դեռ առջի օրուան Քաղաքականներուն մէջ արձանագրած էինք։ Մեր զարգացեալ դասու Հայուհիք, որոցմէ ոմանք կրթութեամբ, գեղով, շնորհով ու ճաշակաւ ամենեւին ետ չեն մնար այն եւրոպացի պերճ դասու տիկիններէն, ինչո՞ւ համար հրապուրիչ օրինակ մը չընծայեն իրենց քոյրերուն, հոս և գաւառներու մէջ, անձնուիրապէս յառաջ անցնելով և բան մ՚ընելով յօգուտ մեր սակաւաթիւ այլ բազմակարօտ բարեգործական հաստատութեանց։

Ազնուազարմ Տիկնայք Ա. Պէշիկթաշլեան, Ա. Տէրոնեան, Ա. Գարամանեան, Բ. Ադասեան, Ե. Կիւմիւշկերտան, Ե. Յ. Յակոբեան, Յ. Տիլպէր, Լ. Շապուրով, Մ. Տավուտեան, Մ. Յ. Նորատունկեան և Տ. Ս. Կիւլպէնկեան այս գաղափարով շարժած են՝ բարեհաճելով ընդունիլ իրենց փափուկ զգացումներուն ուղղուած վայելուչ հրաւէրն Հոգաբարձութեան կողմէ (տե՛ս շաբաթ աւուր Արեւելքի մէջ,) և առաջիկայ երկուշաբթի խմբովին ազգային գթութեան յարկն երթալով առաջին անգամ, գործի պիտի ձեռնարկեն այնպիսի ասպարէզի մը վրայ ուր մեծ պէտք կայ իրենց ներկայութեան և գործունէութեան։ Իրենցմէ ոմանք ո՛չ իսկ ծնած էին հաւանօրէն և ուրիշներ կարճ շրջազգեստ կը հագնէին տակաւին՝ երբ՝ երեսուն տարի առաջ գտնուեցաւ մեծանուն Հայուհի մը, Աբրահամ փաշային մայրն, որ իւր ժամանակի ազնուաշուք Հայուհեաց ընտիր խմբի մը գլուխն անցած, Խնամակալութիւն մը կազմեց որուն յիշատակը տակաւին դայսօր կ՚օրհնուի այն յարկին ներքեւ, ու ամենէն փայլուն էջը կը կազմէ նոյն հաստատութեան պատմութեան մէջ։ Արդի սերունդի Հայուհիք որք բանով մը ետ չեն մնար իրենց նախորդներէն և անշուշտ անոնցմէ աւելի զարգացած են ժամանակիս մարդասիրական զգացումներով, ինչո՞ւ համար չշարունակեն և չկատարելագործեն անոնց կիսատ թողած գործն, որուն ո՛չ իսկ հետքերը մնացեր էին այսօր։ Բախտ մ՚է արդի Հոգաբարձութեան համար յաջողած ըլլալն այն ձեռնարկի մէջ յորում իւր նախորդաց փափաքներն անգամ մնացած էին դժբախտաբար, և կը յուսանք որ Նոր Տարւոյն հետ նոր և մեծագոյն բախտ մը սահմանուած է հարիւրաւոր պատսպարեալներուն, վայելելով այս գթառատ Տիկնանց Խնամակալութեան արդիւնքներն։ Ապահով ենք որ անոնց արժան դասած կարգադրութիւնք պիտի յարգուին ու գործադրուին խղճի մտօք, և ուր որ կարօտ ըլլան նիւթական նոր միջոցներու, իրենց հրաւէրներ սիրով պիտի լսուին ո՛չ միայն իրենց քոյրերուն կողմէ այլ բոլոր հասարակութեան կողմէ, որ արդէն բարի և հզօր կաղանդչէքի մը պէս ուրախութեամբ կ՚ողջունէ իրենց սահմանած մարդասիրական պաշտօնը։

Բ. ՔԷՉԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՄԵՐԻԿԱ.—Շիքակոյի Արուեստահանդէսին մէջ ի ցոյց դրուած նիւթերուն մեծագոյն մասը փոխադրեցան ի Սան Ֆրանչիսքօ, ուր Արուեստահանդէս մը բացուեցաւ իբրեւ շարունակութիւն Շիքակոյի Արուեստահանդէսին։ Մեծ բազմութիւն հաւաքուած է այս առթիւ ի Սան Ֆրանչիսքօ, և բացումն յոյժ հանդիսաւոր եղած է։

—Վայրի գազաններ և լարախաղացներ ի հանդէս բերող ամերիկեան ցուցատէրներէն մին, Պոտի, անուանեալն Պըֆալօ Պիլ (տեսակ մը Մոնդէնէկրօ), ընտրելի կը հանդիսանայ Նեպրասքայի նահանգապետութեան պաշտօնին, որ ժողովրդական ընտրութեամբ կը բաշխուի։ Գազաններու շահագործութեամբ մեծ դրամ շահած, ինչպէս հանգուցեալ Պառնըմ, Պոտի իւր իշխանական ապարանքին մէջ կարգ մը խնճոյքներ կուտայ, և իւր ընտրութիւն մեծապէս հաւանական կը թուի։

ԱՆԳԼԻԱ.—1893 տարւոյն մէջ յԱնգլիա բարեգործական, կրօնական և կրթական նպատակներով եղած հանրօգուտ կտակներու գումարը կը հասնի մէկ միլիոն 400 հազար անգլ. ոսկւոյ պատկառելի քանակին։ Եւ պէտք է յիշել թէ միջին թիւ մ՚է այս, ոչ շատ վար ոչ շատ վեր ամեն տարւոյ սովորական եղած չափէն։ Միայն չորս հարուստներ կտակեցին 750 հազար ոսկի։ Այս չորս հարուստներէ մին՝ անկլիքան եկեղեցական մ՚էր։ 1888ին, 1889ին և 1890ին տարեկան մէկ մէկ միլիոն ոսկիէ աւելի կտակուածը պակաս չէր։ 1891ին 1,200,000 ոսկի։ Ամենէն քիչը՝ վերջին տարիներս, 800 հազար ոսկիէ պակաս չէր։ Վերոյիշեալ 1,400,000 ոսկին հանրօգուտ նպատակներու կտակող Անգլիացիք կամ Անգլուհիք ընդ ամենայն 14,200,000 ոսկւոյ հարստութիւն թողած էին, յորմէ կ՚երեւի թէ միջին հաշուով իրենց հարստութեան մէկ տասներորդն Ազգին կտակած են, այն մեծաքանակ տուրքէն զատ զոր Տէրութիւնն ըստ օրինի ընդունած է ժառանգութեանց ընդհանուր գումարէն։ Ուրիշ տարիներու մէջ եւս գիտուած իրողութիւն մ՚է յԱնգլիա որ հանրօգուտ նպատակներով թողեալ գումարները ժառանգութեանց ընդհանուր գումարին մէկ տասներորդին կը հաւասարին։

ՖՐԱՆՍԱ.—Ինչպէս իւր ժամանակին ծանուցինք Արեւելքի մէջ, հարուստ Ֆրանսուհի մը 100,000 ֆր. կտակած է Ֆրանսայի Կաճառին, իբրեւ մրցանակ տալու համար այն անձին որ մինչեւ տասն տարի կը յաջողի միջոց մը գտնել երկնային մարմնոյ մը հետ հաղորդակցութեան մտնելու, մոլորակ ըլլայ թէ հաստատուն, այսինքն՝ նշան մը տալու որ յիշեալ մարմիններէն հասկցուի և անոնցմէ պատասխան ընդունուի։ Կտակարար Ֆրանսուհին մասնաւորապէս մտադրիչ կ՚ընէր Հրատ մոլորակն, իբրեւ ամենէն յարմար երկնային մարմինն՝ անոր հետ հաղորդակցութեան մտնելու համար։ Ըստ սովորութեան, Պետական Խորհուրդն հրաւիրուած է որոշել թէ Ֆրանսայի Կաճառը կրնա՞յ մի ընդունիլ այս կտակ։ Շատ հաւանական է որ ժխտական պատասխան տայ, ձեռնարկին անհնարութիւնը նկատելով։ Բայց աւաղ ի դերեւ պիտի չելնեն անոնց յոյսերն որք կը փափաքին օր առաջ հաղորդակցութեան մտնել... Հրատի հետ։ Թէեւ շատ յուսալի չէ, ըստ մեզ, որ Արեւելքին 1894ի թիւերուն մէջ նոր գլուխ մը բանանք «Հրատէն Հեռագրալուրեր» խորագրով, և այն հեռագիրներն ալ միւսներուն պէս օրն օրին հրատարակենք, բայց ուսումնասէր և քիչ մը չափազանց հետաքրքիր Ֆրանսուհին իւր կտակն ըրած ժամանակ ամեն բան հաշուի դրած է, և տրամադրած է որ եթէ Ֆրանսայի Կաճառն իւր առաջարկը չընդունի, այն 100,000 ֆր. առաջարկուի նախ Միլանի Կաճառին և յետոյ Նիւ Եորքի Կաճառին։ Միայն չէ ըսած որ եթէ այս երեք Կաճառներն ալ յանձն չառնուն, 100,000 ֆր.ն ի՞նչ պիտի ըլլայ։ Այլ քանի որ Նոր Աշխարհին ալ կոչում ըրած է, Եանքիներն հաւանական է որ բան մը խորհին, մեր խելքէն միտքէն չանցած բան մը, այն 100,000 ֆրանքին անպատճառ տիրանալու համար։ Ի՞նչ է արդ-

---

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (127)

ԺԻՒԼ ԼԵՐՄԻՆԱ

ԲԱՐԻԶԻ ԳԱՅԼԵՐԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԿԱՐՄԻՐ ԱՏԵԱՆԸ

Այս բազմակողմանի զգայութիւններ սկիզբն էին լոկ ընդհանուր վերածնութեան մը։ Բանականութիւնը, որ երբեք չէր պակսած մեր բարեկամին վրայէն, կը վերստանար իր մտային պայծառութիւնը։

Եւ իր առաջին հասկնալի գործը սա եղաւ. եթէ աչքը չէր տեսնար, պատճառն ամենապարզ էր, այսինքն, գիշեր էր, կամ գէթ այն տեղն ուր կը գտնուէր Միւֆլիէ, ամենաթանձր մթութեան մէջ թաղուած էր։

Ի՞նչ էր այդ տեղը։

Ուզեց ձեռքը ճակտին վրայէն անցունել՝ վանելու համար իր ուղեղը մթնցնող յետին ստուերները։ Բայց ցաւագին անակնկալն ունեցաւ հաստատելու թէ իր թեւեր ամրապէս կապուած էին մարմնոյն երկայնութեամբը. փորձեց սրունքները շարժել. դուր ջանքեր։

—Է՛հ, է՛հ, ըրաւ մեր մարդը, յայտնի բան է. Նորէն մարքիզին ձեռքն ինկած եմ։

Եւ, մութին մէջ, կարելի էր տեսնել ժպիտ մը որ կը նկարուէր անոր խառնափնթոր պեխին տակ։

Յայտնապէս... այդ բանն էր... մարքիզը չէր կրցած իրմէ վազ անցնիլ։ Ապաբանին հակողութիւնը իր երեւակայածէն աւելի կատարեալ էր։ Լրտեսուած... հետապնդուած էր... ու նորէն բռնուած։ Բէ՛հ, առժամապէս հրաժարած պիտի ըլլար միայն սէրէն ու հանրատունէն, և պիտի վերսկսէր այն քաղցր կենցաղը, որ զուարճացուած էր ճերմակ հաւերով ու տարբեր գինիներով...

Խնդութեամբ կանգ կ՚առնէր այս գաղափարին վրայ։ Եւ սակա՛յն...

Շատ կէտեր մութ կը մնային։ Հիմակ որ յիշողութիւնը վրան կուգար, կը վերատեսնէր գծուծ անկիւնը ուր մտած էր՝, տըխրատեսիլ խրճիթը, կիսաբաց դուռը... գանկին վրայ կը զգար ահագին ծանրութիւն մը որ կ՚իջնէր չոր ճարճատումով մը...

Իրա՞ւ մարքիզը, ազնուականն էր որ զարնել տուած էր այդ տան մէջ։ Հը՛մ, ասիկա քիչ մը ճշմարտանմանութենէ կը հեռանար։

Իսկ Կոնիկլօ՞ն։ Ի՞նչ եղած էր Կոնիկլօն։

Վերջապէս, հարցում մը որ անգամ մը արդէն եղած էր ու նորէն կը կրկնուէր.

—Ո՞ւր կը գտնուէր ինքը, Միւֆլիէն, անկարող շարժելու, բանտարկեալ։

Ուսերը շարժեց. ասիկա կարելի էր եւ միջոց մըն էր ճանչնալու տեսակն այն գետնին որուն վրայ փռուած էր։

Արդ, տեսակ մը ճողփիւն ելաւ, և միւս նոյն ժամանակ Միւֆլիէի կռնակը սաստիկ ցրտութիւն մը զգաց։

Հարցական նշանները բազմապատկելու ատենն էր։ Իր փռուած մարմնոյն տակ ջուր կար, ասիկա անհերքելի էր։ Եւ սակայն ջուրին մէջ չէր, քանի որ, մէկ կողմէ, ընդհատ խոնաւութիւններ կային, և միւս կողմէ շատ յստակ կերպով կը զգար կարծր մարմնոյ մը ընդդիմութիւնը։

Ուսկից կը հետեւէր թէ ինք կը գտնուէր տախտակի մը վրայ որուն մէջէն յիշեալ հեղուկը կը ծորէր։

Բացած էր միւս աչքը և անզգալապէս կը վարժուէր մթութեան։ Ինչ որ սակայն չի նշանակեր թէ բան մը կը տեսնար։

Ամեն բան սեւ էր, մութ, սգաստուեր։ Տարտամ հոտ մը խայթեց Միւֆլիէի ռնգային ջիղերը, որ խորհեցաւ անուն մը տալ անոր։

Այդ անունը չփոթ եղաւ. խայծղանի և մգլոտութեան կը նմանէր։

Բայց նոյն պահուն մեր բարեկամը զգայութիւն մը ունեցաւ որուն կարեւորութիւն չէր ընծայած ի սկզբան. կամաց, երկարատեւ սահում մը զգայութիւնն էր՝ կանոնաւոր տատանումով։ Միւֆլիէ մեղմիւ կ՚օրօրուէր, բան մը որ, առանց ճըշգիւ անախորժ ըլլալու իրեն, այլանդակ կերպով կը գործէր իր սնամէջ ստամոքսին վրայ...

Ինքզինքն ամփոփելով և իր միտքին բոլոր զօրութիւնները ժողվելով, վերջապէս ա՛լ անկասկած կերպով հասկցաւ.

1.—Թէ փակուած ըլլալու էր ո և է նաւի մը, նաւակի մը, մակոյկի մը կամ տափանաւի մը գոգին մէջ։

2.—Թէ, ծանօթ սկզբանց համեմատ, այս նաւ ջուրին վրայէն կերթար։

3.—Թէ այս ստուգութիւն ապահովիչ բան մը չունէր և թէ վերջապէս, այս մէկ քանի մանրամասնութիւններն յայտնի ըլլալով հանդերձ, կացութիւնը կը մնար նոյնքան կնճռոտ և խորհրդաւոր։

Յայտնապէս այդ բանը կը քալէր։ Հիմակ Միւֆլիէ կը լսէր մինչեւ իսկ ջուրին ճողփիւնը նաւին կողին դէմ։

Մեր բարեկամը—իր եզրակացութիւններն ամբողջացնելով—ըսաւ միտքէն թէ նաւ մը չէր քալեր առանց մղումի մը, եւ նորէն մտիկ ընելով, լսեց թիճակներու աղմուկն, որք կանոնաւորապէս կը բախէին ջուրին։ Ուրիշ կէտ. Կողերուն տատանումը մեղմ էր, իսկ ետ ընդ առաջ տատանումն աննշան, ուսկից սա նոր ենթադրութիւնը.

Ծովի վրայ չէին։

Ուրեմն—սքանչացէք տրամաբանութեան այս ուժին վրայ—գետ մը կամ գետակ մըն էր։ Ինչո՞ւ Սէնը չըլլար։ Ուրեմն թող Սէնը ըլլայ։

Նոյն միջոցին բուռն բախում մը տեղի ունեցաւ։ Միւֆլիէ ինք իր վրայ թաւալեցաւ և քիթը ջրաշեղջի մը մէջ մտաւ։ Նախ կարծեց թէ ցամաք կ՚ելլեն. ամենեւին։ Քերեցին անցան միջնորմերու երկայնութեամբը, յետոյ, արդէն ծանօթ ճողփիւնը։

—Կամուրջ մըն էր, մտածեց Միւֆլիէ։

Սէն... կամուրջ... Փարիզ, յարակցական բառեր որք մէկզմէկ կը յիշեցունէին։

Յանկարծ չոր, սուր աղմուկ մը, սալի մը վրայ իջնող մուրճի մը աղմուկին նման, թնդաց լռութեան և մթութեան մէջ։

Միւֆլիէ չկրցաւ զսպել զարմացման և ուրախութեան բացագանչութիւն մը։

Ինք կը ճանչնար այդ աղմուկը։ Այս, իր բարեկամին, իր ընկերոջ հնչուն և ճարճատուն փռնգտուքն էր։

—Կոնիկլօ՜, գոչեց Միւֆլիէ։

—Դո՞ւն, պատասխանեց Կոնիկլօ։

—Ո՞ւր ես։

—Չեմ գիտեր։ Իսկ դո՞ւն։

—Չեմ գիտեր... գրեթէ...

—Ազա՞տ ես։

—Կապուած եմ։

—Ինծի պէս։

—Կռնակս և ուսերս թաց են։

—Ինծի պէ՛ս։

—Օ՜հ, Միւֆլիէ։

—Օ՜հ, Կոնիկլօ՜։

Երկար լռութիւն մը տիրեց։

—Ի՞նչպէս ես, հարցուց Կոնիկլօ։

—Գէշ չէ... իսկ դո՞ւն։ Ես երբ գէշ չէ կ՚ըսեմ... գլուխս կ՚եփի...

—Իմ գանկս կրակի մէջ է...

—Ի՞նչ կը դառնայ...

—Մեզի տփոցեցին...

—Լաւ... յե՞տոյ։

Կոնիկլօ դեռ չպատասխանած, հնչուն ձայն մը թնդաց մութ խոռոչին մէջ։

—Ինծի նայեցէք, եթէ չպապանձիք, կը սատկեցունեմ ձեզի...։

—Մարքիզին ձեռքը չենք, մտածեց Միւֆլիէ։ Այն ազնուականը աւելի յարգանքով կը վարուէր մեր հետը։

Անշուշտ ամենէն կարեւորն էր չհրաւիրել ուշադրութիւնն այն անծանօթներուն որոց ձեռքն էին ինկած։

Ուստի հազիւ լսելի ձայնով մը Միւֆլիէ յարեց.

—Այսպէս, Կոնիկլօ, ահաւասիկ իմ վիճակս... գլխուս վրայ հարուած մը... յետոյ ոչինչ, մինչեւ այս վայրկեանն, ուր կը սկսիմ ինքզինքիս գալ։ Եթէ դուն աւելի բան մը գիտես, շուտ ըսէ ինծի... որմէ ետքը ես պարտք պիտի համարիմ բացատրել քեզ իմ վերջին դիտողութիւններս։

—Աւասիկ, պատասխանեց Կոնիկլօ նոյն շեշտով. Յիշեալ բախումէն ետք քիչ ժամեր անցած էին երբ ինքզինքիս եկայ։ Ո՞ւր էի... իրաւ որ չէի կրնար գուշակել։ Սակայն, ինչպէս քիչ մը ետքը պիտի հասկնաս, տեղերնիս չփոխեցին։ Մնացած էինք հոն ուր այնքան սիրալիր ընդունելութիւն գտած էինք...

—Ռօշէ փողոցին անկիւնը...

—Սուս, այդքան բարձր մի՛ ձայն հաներ... քանի որ չեն ուզեր շատախօսելնիս...

—Կուզե՞ս որ գաղափարս ըսեմ, յարեց Միւֆլիէ յանկարծ։

—Ըսէ նայինք...

—Հա՛, ուրեմն. Պիքօին ձեռքին մէջն ենք։

Կոնիկլօ մինչեւ ծունկերը սարսռաց։

—Օձին ձեռք տուինք, ըսաւ Կոնիկլօ։

(Շարունակելի)

հօք Խուրշիդի կարծիքն՝ Ելեկտրականութիւնն իւր վերջին բառն արտասանած է միթէ, և մինչեւ տասն տարի նոր անակնկալ մը չի կրնա՞ր խոստանալ մեզ։

ՌՈՒՍՔ ԵՒ ՀԵԼԼԷՆՔ. — Ավէլան ծովակալի նաւախմբին Պիրէոն գտնուելուն առթիւ տեղի ունեցած հանդէսք տխուր դէպքով մ'ընդհատեցան։ Երկու ռուս նաւազներ կռուի բռնուեցան Պիրէոնի քարափին վրայ, գիշերը։ Մին, նուազ գինով, փախաւ։ Միւսն հալածեց զնա։ Նաւակի մը քովէն անցած պահուն անոր թին խլեց, և շարունակեց իւր ընկերն հալածել։ Հելլէն նաւավարն ուզեց ետ առնուլ իւր թին։ Ռուսն այն ատեն դարձաւ Հելլէնին դէմ, որուն թիով այնքան ուժգնապէս զարկաւ որ խեղճը մեռաւ։ Անոր աղաղակները լսելով, երկու հելլէն սպայք վազեցին եկան, Ռուսը բռնեցին և գիշերապահ նաւ մը տարին։ Հետեւեալ առաւօտ նաւահանգստի վերատեսուչն այցելով Ավէլան ծովակալին, ամեն բան պատմեց։ Ծովակալն սպայ մը ղրկեց ի քննութիւն, և որպէս զի հելլէն նաւավարներուն հետ կռիւ չելնէ, իւր նաւազներուն արգիլեց ցամաք ելնել։ Եւ երկար նամակ մը գրելով, եղածին համար իւր ցաւն յայտնեց Յունաստանի ծովային նախարարին։ Ոճրագործ ռուսն յունական բանտ մը դրուեցաւ, եղեռնադատ ատենին առջեւ հանուելու համար։ Ռուս դեսպան Պ. Օնու կէս-պաշտօնապէս խնդրեց որ ոճրագործն իրեն յանձնուի։ Բայց հելլէն կառավարութիւնը պատասխանեց թէ 1850 ին Ռուսիոյ և Յունաստանի միջեւ կնքուած պայմանագրոյն համեմատ, չարագործը պէտք է տեղական դատարանաց առջեւ դատուի։ Ռուս դեսպանն ա՛լ չպնդեց։ Օլկա թագուհին եղելութիւնն իմանալուն պէս, դժբախտ հելլէն նաւավարին այրւոյն և չքաւոր ընտանեաց այցելեց, 500 ֆր. տուաւ և պաշտպանել օգնել խոստացաւ։ Ավէլան ծովակալ 20 անգլ. ոսկի ղրկեց, և ռուս նաւախմբին սպայք իրենց մէջ 15,000 ֆր. հանգանակեցին, գէթ ժամանակ մը ընտանիքին կենաց ապահովելու համար։ Ռուսը դատուելով, վեցամսեայ բանտարկութեան միայն դատապարտեցաւ, իբրեւ գինովութեան մէջ առանց կանխամտածութեան ոճիր գործած մարդ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ. — Գերման կարեւոր շաբաթաթերթն Տէգլիշէ Վօխէնշլաու քանիցս իւր սիւնակները բացաւ այն հրապարակագիրներուն որք կը բաղձան միայուն հաշտութիւն մը գոյացած տեսնել Ֆրանսայի և Գերմանիոյ միջեւ, Եւրոպայի ամենէն աւելի քաղաքակրթուած այն երկու ազգաց միջեւ, որոց հաշտութիւնը շատ մ'ընկերային և տնտեսական խնդիրներ հիմնովին կրնայ լուծել։ Ֆրանսացի հրապարակագիր Պ. Ֆէլիքս Լաքազ որ իմաստասիրական ուսումներով կը պարապի, նոյն թերթին վերջին թուոյն մէջ յօդուած մը հրատարակելով, ջերմ հրաւէր մը կ'ուղղէ երկու ազգերուն այսուհետեւ ձեռք ձեռքի տալու, զի իրենց թշնամութիւն մարդկային ընկերութեան հետ անհաշտ եղողներուն միայն օգտակար կ'ըլլայ։ Գոհունակութեամբ կը դիտէ վերջին մի քանի դէպքեր, որք կիրքերը մեղմած են. — Ֆրանսայի մէջ թաղուած գերման զօրականաց ոսկրներուն հէգելեր գերման զօրապետին յանձնուիլը, Վիլհէլմ կայսեր կողմէ Մաք Մահոնի դագաղին վրայ պսակ դրուիլն, և նոյն իսկ երկու ֆրանսացի լրտեսներուն դատը, զոր ասպետական ոգւով (թեթեւ պատժով) վերջացուցին գերման դատաւորք։ Տքթ. Հէֆէլ ևս նոյն թերթին մէջ անցեալները նոյն մտօք յօդուած մը գրած էր։ Բայց առ այժմ արձագանգ չկայ ո՛չ մի կողմէ։

ԴԱՆՈՒԲ կիրակի օրէն ի վեր սառած է։

ՔԱՐԻՒՂԻ ԽՆԴԻՐԸ. — Փեթերսպուրկէ Յունուար 2 թուով կը հեռագրուի անգլ. լրագրերուն.

«Ռուս կառավարութիւնն այժմ վերջնապէս որոշեց ո՛և է արտօնութիւն չտալ նաւթագործներու խմբակներուն։»

Ուրեմն, մրցումը պիտի շարունակէ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն, որ մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ էր, առողջացած ըլլալով այսօր պիտի նախագահէ Քաղաքական Ժողովոյ նիստին ի Ղալաթիա։

ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ

Դասագրոց մրցանակաբաշխութեան

Յօդ. 1. Որոշմամբ Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան՝ Պատրիարքարանի Սնտուկէն վճարելի (50) յիսուն ոսկւոյ գումար մը սահմանուած և Կեդրոնական Ուսումնական Խորհրդոյ տրամադրութեան տակ դրուած է իբրեւ մրցանակ գործածուելու համար լաւագոյն դասագրոց հեղինակաց ի քաջալեր և ի դիւրութիւն նոցա երկոց տպագրութեան։

Յօդ. 2. Կեդրոնական Ուսումնական Խորհուրդը ի՛նք անձամբ կամ այլ ձեռնհաս քննչաց միջոցաւ կը կատարէ ներկայացեալ դասագրոց քննութիւնը և կ'որոշէ մրցանակի արժանի գործերն։

Յօդ. 3. Երկոց արժանեաց և կարեւորութեան համեմատ կա՛մ 50 ոսկւոյ գումարն ամբողջապէս կը տրուի մէկ հեղինակի և կամ կը բաժնուի մի քանի հեղինակաց մէջ։ Սոյն գումարը կրնայ ամբողջապէս կամ մասամբ չգործածուիլ՝ եթէ տարի ըլլայ ուր վարձատրութեան արժանի գործեր չներկայացուին կամ մասնակի վարձատրութիւն մը միայն բաւական համարուի։ Այս պարագային մէջ չգործածուած կամ յաւելցած գումարը կը մնայ Կեդրոնական Ուսումնական Խորհրդոյ տրամադրութեան տակ, որ կրնայ գործածել զայն ուրիշ տարիներ մրցանակաց թիւը յաւելցնելու։

Յօդ. 4. Կեդրոնական Ուսումնական Խորհուրդը մրցանակաց բաշխումը կը կատարէ հրապարակական նստի մը մէջ, ուր կը հրաւիրուին Սրբազան Պատրիարք Հայրն, Վարչական կրկին Ժողովոց Դիւանք, որպէս և անուանի Ուսուցիչք և Գրագէտք։ Կոստանդնուպոլսոյ մէջ գտնուող մրցանակառու հեղինակք կը հրաւիրուին անձամբ սոյն նստի մէջ ստանալ իրենց պարգեւը։

Յօդ. 5. Վարձատրեալ հեղինակք պարտաւոր են Կեդրոնական Ուսումնական Խորհրդոյ կողմէ նշանակուած թուով իրենց գործոց տպագրեալ օրինակներէն յանձնել նոյն Խորհրդոյ, որ զայնս ձրիաբար կը բաշխէ Կոստանդնուպոլսոյ եւ գաւառաց ազգային վարժարանաց աղքատիկ ուսանողաց։

Յօդ. 6. Մրցման մասնակցիլ փափաքող հեղինակք իրենց գործերը տպագրուելէ յառաջ՝ ձեռագիր պարտին ներկայացնել Կեդրոնական Ուսումնական Խորհրդոյ։ Արդէն տպագրեալ գործեր նորոգ տպագրութեան մ'առթիւ միայն կրնան ներկայանալ ի մասնակցութիւն մրցման։

Յօդ. 7. Մրցման ներկայանալի գործերն պէտք է որ սեպտ. 1էն մինչ փետր. 1 յղուին Կեդրոնական Ուսումնական Խորհրդոյ Դիւանին. սոյն պայմանաժամուն լրանալէն յետոյ ներկայացուած գործոց քննութիւնը կը յետաձգի յաջորդ տարւոյն։ Մրցանակաբաշխումն ամէն տարի ապրիլ ամսոյ առաջին եօթնեկին մէջ տեղի կ'ունենայ։

Յօդ. 8. Անհրաժեշտ է որ ներկայացեալ գործերն պատրաստուած ըլլան Կեդրոնական Ուսումնական Խորհրդոյ կողմէ հրատարակեալ ուսմանց ծրագրոյ համաձայն եղանակաւ։ Սոյն Խորհուրդը կարող է, երբ որ ուզէ ու պէտք տեսնէ, սահմանափակել մրցումը՝ ուսուցման ա՛յս կամ ա՛յն առարկայի դասագրոց մէջ, եւ կամ կանխաւ մասնաւոր յատակագծեր առաջարկելով՝ մրցման մասնակցութեան համար ի քննութիւն ընդունիլ միայն նոյն համաձայնաբար յօրինեալ գործերն։

Հաստատեալ ի Քաղաքական Ժողովոյ Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան ի գումարման իւրում որ ի 22 յուլիսի 1892 ամի և յանձնեալ ի գործադրութիւն։

ՊԱՏՐԻԱՐՔ Կ. ՊՈԼՍՈՅ
ԽՈՐԷՆ

ՎԱՀԱՆ ՎՐ. ՏԷՐ-ՄԻՆԱՍԵԱՆ

Կորուսեալ ԱԲԵՂԱՅԱԳԻՐ
ԵՒ ցնծացեալ 40 ՓԱՐԱ
Ա. տետր

Աբեղաձագը նոր հրատարակութիւն մըն է, որ կը պարունակէ մեր հին կեանքէ առնուած հետաքրքրական և ծիծաղաշարժ նկարագրեր։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ. — Արաբական 1311 տարւոյն համար Սուրրէի Հիւմայունի էմին անուանեցաւ Հաճի Արիֆ պէյ, գեր-Նախագահ Առողջապահական Ժողովոյ։

Սէրէզի Նախնական դատարանի պատժական ճիւղին Նախագահ անուանեցաւ Թէվֆիք պէյ, Նախորդ Նախագահ Նախնական դատարանի պատժական ճիւղին Լէմնոսի, և իրեն յաջորդեց Հասան Ֆէհմի էֆէնտի, Նախորդ Նախագահ պատժական ճիւղի Նախնական դատարանին Սէրէզի։ Ասոնք կատարեցին հարկ եղած օրինական երդումը։

Առաջին կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Գերմանիոյ Վեհ. կայսեր թիկնապահ զօրավար Պառոն Ֆօն Պիսինկի և Բէօնիքսպուրկ կոմսին։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ Գերմանիոյ Կայսեր անձնապահ զօրաբանակին հեծելազօրաց տեղակալներէն Էլլեց կոմսին, Պառոն Ֆօն Վալթէնի, Բէօնիքսպուրկ կոմսին, Վէսթֆալէն կոմսին և Մալծօյքս կոմսին։

Առաջին կարգի Շէֆգաթ՝ Բէօնիքսպուրկ կոմսուհւոյն։

Երկրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ կրասեր աղջկանը, Բէօնիքսպուրկի կոմսուհւոյն, Ֆօն Պիսինկ Պառոնուհւոյն և գերմանական դեսպանատան խորհրդականին կնոջը։

Լիւպաթի ոսկի չքանշանը՝ բժշկական վարժարանի ուսուցիչներէն գերմանացի Վիրաբոյժ Ճէմիլ պէյի։

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ. — (Պաշտօնական Ցանուցում). Դեկտեմբեր 27ի երկուշաբթի օրուան ժամ 6էն մինչեւ դեկտեմբեր 28ի երեքշաբթի օրուան ժամ 6, մայրաքաղաքիս մէջ քոլերայէ երկու դէպքեր պատահած են և մի մահ։ Առաջուան բռնուածներէ երկու մեռած են և տասներեք՝ ապաքինած։ Ահասիկ մանրամասնութիւնները.

Սուլթան Ահմէտ՝ մէկ, Վարակեալն է Հաճի Սալիհ Ահմէտ (քիւֆէճի), Մեռած։

Ունգարան՝ մէկ, Միքրտիչ Մալխասեան (Դիւրիկցի, գործաւոր)։

Առաջուան բռնուածներէն մեռած են.

Գուլէլի հիւանդանոցին մէջ՝ մէկ, Քեասիմ (զինուորական)։

Ունգարան՝ մէկ, Ալի Հիւսնի (լաղըմճը)։

Սեւ ծովու թնդանօթաձիգ զօրագունդէն՝ մէկ, Զինուոր։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ. — Իտալական ու ամերիկեան դեսպանք և Պարսկաստանի գործակատարն երէկ Բ. Դուռն երթալով յաջորդաբար տեսակցեցան Բ. Դրան Մեծ-Եպարքոսին հետ։

Ռէժիի ընդհանուր տնօրէն Պ. Ֆօլի ևս երէկ Բ. Դուռ գնաց և տեսակցեցաւ Ն. Բարձրութեան հետ։

ԴԱՏԱԿԱՆ բարենորոգմանց յանձնաժողովն երէկ ի նիստ գումարուեցաւ Պետական Խորհրդոյ պաշտօնատան մէջ ընդ. նախագահութեամբ առաջին ընդհանուր դատախազ Լէպիպ էֆէնտիի և խորհրդակցութիւններ կատարեց։

ԱՖԻՖ ՓԱՇԱ. — Արշիպեղագոսի կղզեաց նահանգին նախորդ կուսակալ վախճանեալ Աֆիֆ փաշայի յուղարկաւորութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ հանդիսաւոր կերպիւ և կայս. հրամանի մը համաձայն մարմինն ամփոփուեցաւ Սուլթան Մէհմէտի մզկիթի բակին մէջ։ Յուղարկաւորութեան ներկայ էին Ներքին ու Արտաքին գործոց վսեմ. նախարարներն և այլ բարձրաստիճան պաշտօնատարք։

ՄԱՀ ԱԿՆԷԱՅ ԷՖԷՆՏԻԻ. — Պոլսոյ ոստիկանապետ Ակնեան էֆէնտի նախընթաց օր պաշտօնատեղիէն իւր տունն երթալուն հիւանդացաւ և հակառակ եղած դարմաններուն՝ երէկ ժամ 10ին մեռաւ։ Վախճանեալը վաթսունը հինգ տարեկան էր։

ԿԱՐԻՆԷՆ կը գրեն թէ նահանգին կուսակալ Հայտար փաշա հիւանդ ըլլալով իւր բնակարանը կը մնայ, որով նահանգին նիպէն՝ Ապտիւրրահման էֆէնտի փոխանորդաբար կը վարէ կուսակալութեան գործերը։

ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ վարժարանի երկու ճիւղերն, որոց մին կը գտնուի քաղաքային բժշկական վարժարանին և միւսն ալ Հայդարփաշայի վարժարանին մէջ, միացուելով կայս. հրամանի մը համաձայն, չորս դասարաններէ բաղկացեալ քաղաքային անասնաբուժական վարժարան մը պիտի հաստատուի մայրաքաղաքիս մէջ, որ պիտի գտնուի անտառաց, հանքաց և երկրագործութեան նախարարութեան հսկողութեան տակ։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ. — Ադրիանուպոլսոյ մէջ նախապէս քոլերայէ վարակեալ երկու հրեաներէ մին դեկտ. 26ին մեռած է։ Տիմէթօքայի մէջ առաջուան բռնուածներէն եօթն ապաքինած են։ Դեկտ. 25ին Լիւլէ Պուրկազի Սալթ գիւղին մէջ մէկ մահ պատահած է։

—Դեկտ. 26էն 27, Տրապիզոնի մէջ դէպք ու մահ չէ պատահած։ Սիւրմէնէի գիւղերուն մէջ երկու դէպք և հինգ մահ։

—Գօնեայի Իկլին գաւառակին մէջ դեկտ. 25էն 26, երկու մահ։

—Զաֆրանպօլու Եազըվիրան գիւղին մէջ դեկտ. 24էն 25, առաջուան բռնուածներէն մէկ մահ։

ՊԱՆՏՐՄԱՅԻ շրջակայքը գտնուած ջերմուկները գիտական քննութեամբ յարմար գտնուած ըլլալով զանազան հիւանդութիւններ բուժելու, կառավարութիւնն որոշած է օգտակար կերպով գործածել զայնս։ Այս նպատակով շէնքեր պիտի շինուին այդ ջերմուկներուն մօտ։ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան պաշտօնատարներէն Էմին էֆէնտի և կայս. բժշկական վարժարանի ուսուցիչներէն Տօքթ. Ճէլալ պէյ Պանտրմա պիտի երթան հարկ եղած ուսումնասիրութիւնները կատարելու։ Արդէն տուած են իրենց ճամբու ծախքը։ Էմին էֆ. և Ճէլալ պէյ անդամ էին նաեւ առաջ Պանտրմա ղրկուած գիտական յանձնախումբի մը։

—Շիրքէթի Խայրիյէի վարչական ժողովոյ անդամներէն Խալիլ էֆէնտի մենաշնորհ խնդրած էր Պանտրմայի թաղապետական նաւամատոյցէն մինչեւ կաղի մթերանոցները քարափ մը շինելու համար, առաջարկելով որ շինութեան ծախքն՝ 10700 ոսկի՝ ինք հատուցանէ և յետոյ երեսուն հանուելիք գետիններէ հասոյթին քանի թաղապետութեան թողու։ Այս խնդիր Պրուսայի կուսակալութեան կողմէ մատուցուած էր Բ. Դրան։ Այժմ՝ տեղւոյն վաճառականներէն Բօսմիրեան կարապետ էֆէնտի ալ մի և նոյն մենաշնորհը խնդրած է աւելի նպաստաւոր պայմաններով։

ՀՐԴԵՀ. — Երէկ իրիկուն ժամ 10ին Սկիւտարի Բուլ Մէհմէտ փաշա թաղն հրդեհ ծագելով երկու փայտաշէն խոշոր տուներ այրեցան։ Հրդեհն սկսած էր Մաքսային վերատեսչութեան հաշուակալութեան դիւանի քարտուղարներէն Թալաթ պէյի տունէն։ Միւս տունն ալ Մալիյէի քարտուղարներէն Հաշիմ պէյի սեփականութիւնն էր։

Հրդեհն սկսած տանը մէջ գտնուող Ահմէտ աղա անուն կոյր ծերունի մը չկրնալով փախչիլ՝ այրեցաւ։

ԵՎԳԱՖԻ նախարարութեան խորհրդական Հիւսնի էֆէնտի հիւանդ ըլլալով մէկ քանի օրէ ի վեր իւր պաշտօնատեղիէն բացակայ կը գտնուի։

ԷՆԿԻՒՐԻԻ Նալլըհան գաւառակի կողմերը ինֆլուէնցա երեւան եկած է, ուրկէ մէկ քանի մահեր ալ պատահած են։ Էնկիւրիէն բժիշկներ ու դեղեր ղրկուած են և ասկից ալ միայուն բժիշկ մը պիտի ղրկուի։

ՆՇԱՆՈՒՑՆԵՐՈՒ փոխ-հրամանատար Մազհար փաշա մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ է։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարժարանին բուսաբանութեան պարտէզին պարտիզպանապետ Պ. Պուլանժէ անցեալ օր մեռաւ։

ՄԻԼԿԻԷԷ վարժարանին այս տարուան շրջանաւարտներէն տասներեք պաշտօնի կոչուած են կառավարական պաշտօնատանց դիւաններուն մէջ։

ՃԻՏՏԷԻ մէջ կայս. հրամանի մը համաձայն՝ նաւարան մը պիտի շինուի։ Ծովային և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւններուն կողմէ պաշտօնեաներ պիտի ղրկուին ի Ճիտտէ՝ հարկ եղած յատակագծերն ու քարտէսները պատրաստելու համար։

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱՅ. — Պոլսոյ Աքրզաւ Շէյխ Թաղին մէջ կը բնակի Կիբրասեցի Հաճի Սուլէյման Հիտայէթ էֆէնտի, որ հարիւր քսանըութ տարեկան է, և որուն ֆիզիքական ու մտային բոլոր կարողութիւններն անվթար մնացած են։

ԻԶՄԻՐԷՆ կը գրեն թէ Խօմէրօղլը անուն աւազակ մը որ ցկեանս տաժանակիր աշխատութեան դատապարտուած ըլլալով Պէնկազիի բանտը ղրկուած էր, այդ բանտէն յաջողեր է փախչիլ և Տէնիզլի գացեր է, սակայն հոն ձերբակալուելով Իզմիր տարուեր է, ուրկէ Պէնկազի պիտի ղրկուի։

ՆԱՒԱՑԻՆ ԱՐԿԱԾ. — Տակաւին լուր առնուած չէ Մոննի-Սրէֆէռնէյկ շոգենաւին վրայ որ դեկտ. 16ին Սեվաստոպոլէն մեկնած էր ապրանք տանելու համար ի Մարսիլիա։ Այդ շոգենաւ շինուած է Անգլիոյ մէջ, 3000 թօնօ տարողութեամբ. նաւապետն է Նիքօլա Կիօնի եւ ունի 23 յոյն նաւաստի։ Փօսքօլօ Մանիօ ընկերութիւնը, որուն կը պատկանի Մոննի-Սրէֆէռնէյկը, համոզուած է թէ այս պահուս շոգենաւը կորսուած է, քանի որ Սեվաստոպոլէն մինչեւ Կ. Պոլիս 36 ժամուան մէջ կրնայ հասնիլ շոգենաւ մը։

ԻՏԱԼԻՈՅ արտաքին գործոց նախարար Պառոն Պլան, որ Կ. Պոլսոյ դեսպան եղած ժամանակը հիմնած էր իտալական բարեգործական ընկերութիւնը, հեռագրաւ արտօնութիւն տուած է որ այդ ընկերութեան ի նպաստ կազմակերպուած պարահանդէսը տեղի ունենայ իւր տան մէջ, Այազ Փաշա։ Այս պարահանդէս անդիմակ պիտի ըլլայ և տոմսակներն անուանական։

Պ. ՆԻՔՕԼԱ ԶԱՐԻՖԻ, որ Մոնթէ Քարլօ գացած է ձմեռն հոն անցնելու համար, հարիւր օսմանեան ոսկի ղրկած է Մեծ Կղզւոյ աղքատներուն ածուխ, փայտ և վերմակ բաշխուելու համար։

ՏԱՎՈՒՏ ԷՖԷՆՏԻ, առաջին թարգմանիչ կայս. դիւանատան Բ. Դրան, մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ ըլլալով իւր պաշտօնատեղիէն բացակայ կը գտնուի։

ԴԱՏԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ԱՌՋԵՒ

ՊՈԼՍՈՅ Հաշտութեան ու պատժական դատարաններն երէկ խառն նիստ մը կազմելով դատեցին Պոլսոյ նախնական դատարանի նոտար Ստեփան էֆէնտին, որուն դէմ դատ բացուած էր թէ Բէյքօզցի Մէհմէտի անուամբ պատրաստուած կեղծ փոխանորդագիր մը վաւերացուցած է։ Ընդհանուր դատախազը պահանջեց դատել Ստեփան էֆէնտին, որ կեղծ փոխանորդագիր մը վաւերացուցած ըլլալով՝ պատասխանատուութիւն և պատիժ հրաւիրող ընթացքի մը մէջ գտնուած էր։ Ստեփան էֆէնտի յայտարարեց թէ այդ փոխանորդագիր վաւերացուցած էր Իսմայիլ ու Մուխթարին կողմէ, որք պաշտօնական հանգամանք ունէին, թէ վկաները պաշտօնատուն գալով բերանացի յայտարարութիւններ ըրած էին և այդ կերպով վաւերացուցած էր նոյն փոխանորդագիրն և թէ մանրամասնութեանց համար արձանագրութեանց դիմելով հարկ եղած բացատրութիւնները պիտի տայ։ Ստեփան էֆէնտիի փաստաբանները պայմանաժամ խնդրեցին որպէս զի դատին վերաբերեալ գրութիւնները կարդալով խնդիրն ուսումնասիրեն. հետեւաբար դատը յետաձգուեցաւ յառաջիկայ շաբթուան։

* *

ՔԻՒՐՔՃԻ ԽԱՆԻ սենեկապետը—ո՞վ գիտէ ի՛նչ բարի նպատակաւ—օր մը կ'ելլէ խանին մէջ գտնուող երկու սենեակներու պատը քակել կուտայ։ Ա. Գ.՝ սենեակներու սեփհականատէրն, այս որ կը լսէ, իսկ իւր իրաւանց բռնաբարումը նկատելով դատ կը բանայ սենեկապետին դէմ որ ի բացակայութեան կը դատապարտուի եռամսեայ բանտարկութեան եւ վնասուց հատուցման։

Ամբաստանեալը այս որոշման դէմ ընդդիմութիւն կ'ընէ, սակայն դատավարութեան օրը նորէն բացակայ կը գտնուի. այս անգամ դատաւորք, ըստ օրինի կը հաստատեն նախորդ որոշումը։ Այս դէպքերը տեղի ունենալէն մօտ երկու տարի վերջը՝ անցեալ շաբաթ օր, սենեկապետը կը ձերբակալուի և բանտ կ'առաջնորդուի սա նկատումով որ դատարանին տուած որոշումը անբեկանելի հանգամանք մը բացած էր, վերակոչման եւ վերաքննութեան պայմանաժամք շատոնց անցած էին եւ ամբաստանեալը այս միջոցներուն ոչ մէկ դիմողութիւն ըրած չէր։

Այս անգամ սորա փաստաբանը՝ Մեսրոպ էֆ. Տիգրանեան՝ առարկելով որ ամբաստանեալոյն դիտողագրին դէմ դատարանի տուած որոշումը պէտք էր իրեն հաղորդել, ըստ որում պատժ. գործոց մէջ էական պայման մ'է ամեն գործողութիւն տեղեկացնել ամբաստանեալոյն, ժամանակի ամեն տեւողութիւն վճռագրին ամբաստանեալոյն հաղորդուելէն վերջն է որ կը սկսի. ուստի քանի որ դիտողագրին դէմ տրուած որոշումն սենեկապետին չէ հաղորդուած, ուրեմն վերակոչութեան եւ վերաքննութեան պայմանաժամք չեն լրացած, վճիռը դեռ բեկանելի է և մինչեւ ցարդ եղած գործողութիւնք առ ոչինչ կը համարուին։ Երէկ Քիւրքճի խանի սենեկապետն արձակուեցաւ։

* *

ԵՂԵՌՆԱՀԱՏ ատեանն երէկ դատեց Հաճի Օսման Նուրի, Իսմայիլ Հագգը ու Մէհմէտ Ալի պէյերն և Կարապետ անուն անձն, որք ամբաստանուած էին թէ սենեկապետ Գէորգ աղայի վաթսուն ոսկիէ աւելի մէկ գումարը խաբէութեամբ ձեռքէն առած և յետոյ ինչ ինչ զրպարտութիւններ ալ ըրած էին։

Ատեանն յետ դատավարութեան, Հաճի Օսման Նուրի, Իսմայիլ Հագգը և Մէհմէտ Ալի պէյերը դատապարտեց վեցական տարուան բերդարգելութեան։ Հաճի Օսման Նուրի պէյ դատապարտուեցաւ նաեւ կառավարական պաշտօնէն արտաքսելու։ Կարապետ ալ դատապարտուեցաւ հինգ տարուան բերդարգելութեան, որովհետեւ թէև այդ խաբէբայութեան մասնակցած չէր՝ այլ զրպարտութիւն ըրած էր։ Նոյնպէս դատապարտուեցան իրենց շորթած գումարը հատուցանելու և իւրաքանչիւրը երեքական ոսկւոյ դրամական տուգանայ։

* *

ԲԵՐԱՅԻ պատժական ատեանն երէկ երկրորդ անգամ ըլլալով զբաղեցաւ Թանաշ անուն դեղագործին դատովը, որ ամբաստանուած էր թէ Արնավուտքէօյցի յոյն կնոջ մը վնասակար դեղ մը տուած ըլլալով անոր մահուանը պատճառ եղած է։ Ատեանը հարկ դատեց տրուած դեղերու մասին տեղեկութիւններ առնուլ բժշկական ժողովէն, հետեւաբար դատը յետաձգուեցաւ յառաջիկայ հինգշաբթի օրուան։

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ. — Ակռաներու չգոյութիւնը կը վնասէ արտասանութեան եւ դէմքը կը տձեւցունէ։ Առանց լաւ ակռաներու բնաւ կատարեալ ծամողութիւն չկայ, առանց կատարեալ ծամողութեան՝ բնաւ կատարեալ մարսողութիւն չկայ, առանց մարսողութեան չկայ սննդառութիւն, առանց սննդառութեան չկայ առողջութիւն, և առանց առողջութեան ի՞նչ է կեանքը.—Ուրեմն խորհուրդ կուտանք ատամնացաւէ անձերու դիմել Տքթ. Պառիի, միակ ատամնաբոյժն որ երկու անգամէն կրնայ տեղը դնել ելլերուն և անարատ ակռաներն, արհեստական ամենագեղեցիկ ու ամենահաստատուն ակռաներ պատրաստել առանց քիմքի, կեռերու, զսպանակներու եւ այլն, որք լաւ արտասանութեան հետ կատարեալ ծամողութիւն կ'ապահովեն։

Ամենէն փափուկ, ամենէն ջղային անձինք կրնան կատարեալ ապահովութեամբ դիմել Տոքթ. Պառիի՝ լիովին գոհ մնալու համար։ Արդէն, իրեն դիմողը կատարելապէս գոհ մնալէն ետք միայն ստակը պիտի վճարէ։

Ամեն օր կը դարմանէ ժամ 9էն (Ը.Ե.) մինչեւ իրիկուան 5, Բերա, Մեծ փողոց, ֆրանսական դեսպանատան դէմը, 374 թիւ տունը։ 927 6

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱ

Օսմ. կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ, Բերայի և Պոլսոյ գրասենեակները գոց պիտի մնան յառաջիկայ շաբաթ, 1/13 յունուար 1894։

ՏՈՔԹԷՕՐ Ե. ՄԱՍԻՍ
ԲԵՐԱ, ՇԻՇԼԻ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 21
(Մոննի դեղարանին մօտ)

Հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր կէս օրէն վերջը ժամ 7էն 10. չորեքշաբթի օրերը ձրի։ Ներքին ամեն հիւանդութիւններէ զատ մասնաւորապէս կը դարմանէ ստամոքսի, աղիքներու և ծննդամիզական գործարանաց հիւանդութիւններն։ Ի հարկին՝ մասամբ մարսողական գործարանաց։

928 6—26

ՀԵՌԱԳԻՐ
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՊԵՐԼԻՆ, 9 Յունուար. — Կայսրութեան Պանքան զեղչի սակն 100 ին չորսի իջոյց։

ՌԻՕ-ՏԷ-ԺԱՆԷՅՐՕ. — Պրազիլիոյ Հանրապետութեան նախագահ Բէյխօթօ Մարէշալ հրաժարեցաւ։

ՓԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Նովօյէ Վրէմիա կ'ըսէ թէ 1894 տարւոյն մէջ եւրոպեան խաղաղութիւնն ապահովուած կրնայ նկատուիլ ֆրանքօ-ռուս նիզակակցութեան շնորհիւ, ինչպէս և այն իրողութեան բերմամբ որ Տէրութիւնք ոմանք զբաղած են իրենց ներքին գործերով միայն։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ. — Կիրակի օր հոս անօթութենէ եւ ցուրտէ մեռած եւ սառած գտնուեցաւ Տիկին Ֆլօրա Նորթրօբ, երբեմն Անգլիոյ Ման կղզւոյն մէջ աղջկանց կառավարական վարժարանի մը տնօրէնուհին, որ իւր ամուսնոյն հետ հոս եկած էր ութ տարի առաջ, եւ յօրէ անտի կարգ մը դժբախտութիւններ կրած է։

Վաճառական

ՂԱԼԱԹԻԱ, 29 Դեկտեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ	110 5/8
3 » Փարիզի »	22 80

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՕՆՍՕԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. Դ. Սէրի)	25 10
Բերայի մէջ »	— —
Առաւօտուն յայտարարութիւն »	25 11
Կէս օրին	25 11½
Թամամ Օսմանիյէ, երէկ երեկոյ	— —
» ժամ 5ին	— —

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառ. Միւն. Ալի	57 50
»	36
»	27

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍ

Սաբիհթէ ժէնիրալ	Անգլ. Լր.	— —
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	7 28
Պանք տը Քօնս.	» »	3 05
Օսմ. Շահմէ (ժամ.)	» »	4 10
Ռէժի	Օսմ. Ոսկի	17 39
Թրամուէյ	» »	575
Օսմ.Ապահովագր. Ընկ.	» »	310
Բուլ մէկին երկաթուղի	Ֆր.	97 50
Բաժնեթուղթ Վաւերիրգ		39

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 ֆրանքնոց	»	87 30
Անգլիական ոսկի	»	110 15
Մարք (Գերմանական ոսկի)	»	107 10
Իմբէրիալ	»	90
Քրիմիք	»	51 15
Խումլ Ձողկաթուղի	»	8 52
Մէճ. արծաթ (տարր.)	»	108
Մանր արծաթ	»	103
Մէճիտիէ	»	97
Թաաֆիյէ	»	— —
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանին	»	5

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 9 Յունվար

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	97 80
» 4½ %	105 10
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սէրի Դ.	23 05
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	507 50
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	461 25
Օսմանեան երկաթուղի	97 75
» Ռէժիի բաժնեթուղթ	409 37
Պանք Օթօման	607 81
Քրէտի Լիօնէ	775
Իտալական Ռանթ 5 %	76 25
Եգիպտական միացեալ	513 12
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 170
Օսմանիյէ Օսմանեան քոնսոլիտէ	429 37

ԼՈՆՏՐԱ, 9 Յունվար

Անգլ. քոնսօլիտէ	98 62
Օսմ. » Սէրի Դ.	22 81
» » Ա.	57 50
» » Բ.	36
» » Գ.	24 37
Օսմ. փոխառութիւն 1871	101 50
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լօն)	98 75
Պանք Օթօման	14 18
Այտընի երկաթուղի	12 12
Դասաբայի երկաթուղի	15
Եգիպտական միացեալ (Ունիֆիէ)	101 50
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	— —
Տօմանիալ (փոխառ. Ռոչիլտ)	103 75
Հելլենական 5 %	29 50
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 362

ՊԵՐԼԻՆ, 9 Յունվար

Օսմանեան երկաթուղի	93 10
Օսմ. Ռէժի	— —
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 285
» Փարիզի »	80 75

ՎԻԷՆՆԱ, 9 Յունվար

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	124 40
» Փարիզի »	50 30
Օսմանեան Ռէժիի բաժնեթուղթ	199
» երկաթուղի	56 70

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

ԲԱՐԻԶ, 9 Յունվար

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	97 72
Եգիպտական միացեալ	— —
Օսմ. քոնսոլիտէ Սէրի Դ.	23 10
Օսմ. երկաթուղի	— —
Օսմ. Ռէժի	— —
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	— —
Բրիօրիթէ Թիւրք	— —
Պանք Օթօման	607 50

ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՆԱԼԵԱՆ ՅԱԿՈԲ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ (*)

Նալեան Յակոբ Պատրիարք՝ չը թողուց իր Երուսաղեմայ փոխանորդութեան պաշտօնը, և Իսկիւտարի բարձունքը՝ Վանքի Պաղի կէսը գնելով, կէսն ըրաւ Երուսաղեմին. իսկ միւս կէսն ալ Էջմիածնայ հին նուիրակները գնած են, կըսէին յԷջմիածին, որովհետեւ երբ Էջմիածնայ և Երուսաղեմայ միաբանք Պոլիս գային, այդ հողի վրայ շինուած վանատունը կը բնակէին, որու յիշատակարանն է.

«Ի հիմանէ նոր շինեցաւ յարկս վերնատունք, և միջնատունք, և ներքնատունք արդեամբք Տ. Գրիգորի և Տ. Յակոբայ Պատրիարքաց Ս. Երուսաղէմի և Կոստանդնուպոլսոյ, ի վայելումն նոցա, և համայն բարեկամաց նոցա, և Ս. Աթոռոյն Ջառաղովչաց, անծախ և անբակ, յիշատակ Ս. Յակոբայ որ յԵրուսաղէմ. որք քակեն կամ ծախեն՝ զմասն Յուդայի առցեն»։

Այս վանքի ճակատի արձանագրութիւնը՝ ժամանակի հոլովմամբ փոխուելով, կեդրոնն իւրացուց կառուցանելով այդ հողի վրայ 1839ին ազգային գիշերօթիկ ճեմարանը։

Հոգեւոր Մատթէոս կաթողիկոսն ալ խնդրոյն ի մօտոյ իրազեկ գտնուած ըլլալով, Գանձակի մէջ Երուսաղեմայ Աթոռոյն ունեցած մէկ կալուածն՝ յանուն Ս. Էջմիածնայ գրաւեց, հողը բոլորովին Երուսաղեմայ թողլով։

Նալեան՝ վերոյիշեալ շինութեան պատճառաւ, Իսկիւտարու Ս. Կարապետ եկեղեցւոյն վերանորոգիչներէն ու հիմնադիր բարերարներէն մին ըլլալուն փառքը կը վայելէ, և տարուէ տարի

(*) Շարունակութիւն երկուշաբթի աւուր թիւէն։

կը յիշատակուի հանդիսաւոր պատարագին, հոգեհանգստեան և պերճախօս բեմբասացութեանց մէջ։

⁂

Անյիշատակ ժամանակներէ ի վեր, Թօփ-Գաբուի (Թաղը՝ Բօշ Մահալլէսի) բնուած տեղն ալ Հայ մաղագործներ եկած հաստատուած էին, որոնք ժողովրդական յորջորջմամբ Բօշ կամ եէլէճի կ'ըսուէին։ Եւ հովկասցի Հայ բանասէրի մը ճիշդ ըսածին պէս, «Ահա՛ ժողովուրդ մը (բօշաները) որ չի յանէր, չի հնձեր, բայց թռչունի պէս կ'ապրի. որուն հայրենիքը՝ աշխարհն է բովանդակ, և հովանին՝ երկինքը. հարստութիւնը՝ աւանակ մը, և քանի մը չուան ու փալան։»

Թօփգաբուի այդ Հայ մաղագործները Թօփգաբու Մահալլէսի կոչուած թաղին Ս. Թորոս անուամբ հին եկեղեցին (1) կը յաճախեն եղեր, որ այժմ ոչ ևս է։ Հո՛ն կ'աղօթեն, ժամ կը վառեն, կը խոստովանին, կը հաղորդուին. ի մի բան, Հայ-Քրիստոնէական պարտքերնին կը կատարեն. բայց Հայք՝ զանոնք չեն ընդունիր եղեր իբր Հայ, ինչպէս Հայ-Հոռոմները, և անոնց հետ խնամութիւն չեն հաստատեր եղեր։

Նալեան Պատրիարք՝ նկատելով որ Հայ մաղագործները ծագմամբ Հայ են, և Ներսէս Շնորհալի Հայրապետին ժամանակը ընդունած են Քրիստոնէութիւնը, ինչպէս կը հաստատէ յիշեալ սրբազան Հայրապետին Ընդհանրական անուն գրքին մէջ տեսնուած մի կոնդակը, ուստի, Նալեան՝ պաշտօնապէս կ'որոշէ և կ'արտօնէ Հայերը՝ որ յետ այնորիկ խնամութիւն հաստատեն այդ հայ-մաղագործներուն հետ, որոնք Հայ Եկեղեցւոյ հարազատ զաւակներ ճանչցուած և ընդունուած են։ Եւ այսպէս, խնամութիւն հաստատելու արտօնութեան շնորհիւ, Հայ-բօշայութիւնը (2) յիշեալ թաղէն բոլորովին ջնջուած է ժամանակին հոլովմամբ, և լքեալ բօշաները՝ բարոյապէս և նիւթապէս ազնուացնելու պատճառ եղած է Նալեան։

⁂

Նալեան՝ ժողովրդեան ամենէն ստորին խաւէն մինչև բարձրագոյն կարգի անձնաւորութեանց հետ յարաբերութիւն և ներգործութիւն հաստատած էր, բացի անոնցմէ՝ որոնք Հայ Եկեղեցւոյ մէջ օտարոտի ոտնձգութիւններ ընել կ'ուզէին։

Ազգային շրջանակին մէջ՝ Նալեանի գլխաւոր մտերիմներն էին Յովհաննէս Չէլէպին, Սեղբոս Ամիրան, Եապուդ Ամիրան, Ղազար Ամիրան, Պօղոս Ամիրան, Ասլան Ամիրան և ժամանակակից գրեթէ բոլոր Ամիրաները։

Իսկ Օսմանեան Աւագանիին մէջ գրեթէ մեծագոյն մասին ծանօթն ու սիրելին էր։

Նալեանի օրով զանազան [illegible] և կաւակներ հաստատուեցան Սամաթիա, Պալաթ և այլ կեդրոնական թաղերու մէջ։

Ի մէջ այլոց, 1743 օգոստոս 30ին, Շղթայակիր Գրիգոր Պատրիարքի գրած կտակը հաստատեց Նալեան։

Բնաւ չէր հակառակէր այն եկեղեցականներուն, որոնք ուսմունք ամբարելու նպատակաւ հեռանալ կ'ուզէին։

1744ին Ուռուտեան Սիմոն եպիսկոպոս, յԵրուսաղէմ ուղեւորեցաւ, և ի Հռոմ վախճանեցաւ։

⁂

Նալեան՝ իր բոլոր պատրիարքական ծանր զբաղմանց մէջ, չէր թերանար գրական գործերու համար ալ ժամանակ գտնալու։

1743ին տպել տուած է [illegible] Շարականը, «Ասացեալ ի յընտրելագունից սրբոց աստուածայնոց և հոգեբնկալ վարդապետացն երջանկաց՝ Հայոց Թարգմանչաց, զկարգաւորութիւնս եկեղեցւոյ պայծառութեամբ զարդարեալ վայելչացուցանողաց։ Սահակ սուրբն և Մեսրոպ գովեսալք. — Մեզ Թարգմանիչ երգօղ նախ լսալք. — Զեկեղեցւոյ մանկունս վարժեալք. — Եւ զանձ անգին զայս մեզ շնորհեալք»։

Աստուածաբան Նալեան՝ մեծաւ զգուշութեամբ և շրջահայեցութեամբ շարադրած է «Մեկնութիւն աղօթից և ներբողինաց սրբոյն Գրիգորի Նարեկացւոյ հրեշտակական վարդապետի» ստուար և միահատոր գործը, տպել 1745ին ի Կոստանդնուպոլիս, «ի Նորահաստ տպարանի տիրացու Գաբրիէլին»։

Յակոբ Նալեան՝ իր մասնաւոր մատենադարանը ունեցած է, յորմէ ընծայած է «Բանն սրբոյն Գրիգորի Մագիստրոսի» անուն ձեռագիրը, որ հրատարակուած է 1746ին՝ [illegible] անուն տաղաչափական գրքին հետ։

Երկասիրած է Յակոբ Պատրիարք Նալեան «Եօթն խորհուրդ եկեղեցւոյ» անուամբ գիրք մը, որու ձեռագիրն՝ հանգուցեալ Միհրդատեանց Թադէոսի ուրիշ ձեռագիրներուն հետ՝ ո՛վ գիտէ ո՛ր կը գտնուի այս պահուս։

Մեր Ցաղարանին կամ Երգարանին մէջ կը գտնուին Նալեանի մէկ քանի հայերէն եղերերգութիւններն ալ, ինչպէս են.

Ողբ մօր ի վաղամեռիկ որդին. Նայիմ ողբամ ծնող տղայիս։

Նոյնպէս՝

«Իմ արեգակն խաւարեցաւ», և այլն։

Հա՞րկ է յիշել թէ, Նալեանի յայտնի աշակերտներն ալ գրասէր և երկասէր էին։ Ամասիացի Տէր Յովհաննէս վարդապետը, Դրօթ ցանկի [illegible] օրինակն առնելով՝ տպագրութեան յանձնած է, իսկ Կոստանդնուպոլսեցի տիրացու Գէորգն, բազում և անդուլ աշխատութեամբ՝ վկայութեանց համարներն ժողոված, և լուսանցքին մէջ զետեղած է։

(Շարունակելի) Ա. Յ. ԱՅՎԱԶԵԱՆ

---

(1) Թօփգաբուի արդի եկեղեցին՝ տարբեր փողոցի մէջ կառուցուած, և անունը Ս. Նիկողայոս դրուած է, 1832 յունիս 4ին։

(2) Հայ բօշաներու վրայ առանձին ուսումնասիրութիւն մը ծրագրած եմ, զոր պատեհ առթիւ պիտի հրատարակեմ։

ԳԵՂՋԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

Յաւիտենական ու անվրդով շարունակութիւն խոստացող կրակոտ սիրով մը բորբոքած էին իրարու համար։ Ոչ թէ եւրոպական սալոններու, պուլվառներու կամ հասարակաց պարտէզներու մէջ կրնքուած՝ օրիորդի մը սիրարծարծ գողունի մէկ նայուածքին կամ վարպետորդի սատանայի մը մէկ երկու քաղաքավարական ու ոսկեզօծ պարբերութեանց ծայրը կապուող ու քիչ յետոյ յափրացումէ կամ ձանձրոյթէ կործանուող սէր մը, այլ խորին, սուրբ, անխարդախ՝ երկնային զարբնոցէն կերտուած, հոգեկան առէգով մը իրարու կապուած։

Գիւղի երիտասարդաց վարդն էր Վարդօն. բարձրահասակ, սեւ աչուի, մրայօն ինքուիններովու վաղածիլ ոլորուն պեխերով, որք խիստ վայելչօրէն երկարելով այտերու խնձորներու վրայ կը կլորնային՝ վեհ շուք մը տալով իր առնային գեղեցիկ դէմքին։ Աղքատ ծնողաց զաւակ, հակառակ բոլոր գիւղացւոյ, որք գրեթէ ամենն ալ քիչ շատ յենակէտ եղող հողի կտոր մը ունէին, ինք չունէր ոչ մի բան. ուրիշներու համար աշխատելով կ'ապրէր, իւր հրապուրիչ դէմքէն եւ զգայնոտ ու հեզ բնաւորութենէն ի զատ ուրիշ բանի մը տէր չտեսնելով ինքզինքը. բայց ատիկա բնաւ պատճառ մը չէր որ Կիւլիկ բուռն սիրով չը տռչորէր իրեն համար, որ ինքն ալ, իւր սիրահարին պէս, գեղուհի ու ամօթխածութեամբ վարդն էր գիւղին իգական սեռին, իրենց անուններն ալ նուիրագործած էին գիւղի մէջ մէկ-մէկ վարդ ըլլալու առանձնաշնորհումը։ Քանի՛ քանի ճրագներ կը վառուէին իրեն համար, բայց ի՛նչ օգուտ... Վարդօյի ստուերը միշտ աչքերուն առջեւ կը տնկուէր եւ բաղնիքէն ելնելէն յետոյ վրանին սառ ջուրի հեղեղ մը լեցուածի պէս կը ցնցուէին։

Վերջապէս ատոնց սէրը յայտնի էր, թէեւ բնաւ իրարու հետ գաղտնապէս տեսնուած չըլլային, թէեւ Կիւլիկ իր սիրածին անցնիլը տեսնելուն պէս դրան ճեղքէն ներս կը քաշուէր. բայց ոչ ոք, նոյն իսկ գեղջկական ասկալի բամբասանքն ու խըժբժանքը չէր համարձակեր այդ սիրոյ խորհրդաւոր սահմանին մէջ մտնելով զայն պղծելու ջանքեր ընել։ Նոյն իսկ գիւղացիք այնքան կը սիրէին Վարդօն, որ սրտանց կը փափաքէին ժամ առաջ իրագործուած տեսնել անոր փափաքները։

Կիւլիկի մայրը, պառաւ Նունօն, մօրենական խանդակաթ սիրով մը կը գուրգուրար իւր միամօր աղջկան վրայ, զոր հոգւոր նազով ու փայփայանքով մեծցուցած էր, և բնաւ հոգ չէր ընէր թէ իւր աղջկան ամուսինը Կիրակո՞ս կ'ըլլար թէ Փիլիպպոս, հարո՞ւստ թէ աղքատ, բաւական էր որ նորա հաճելին ըլլար, իսկ հայրը, Ռէս Մարտօն, ժամանակին հարստութիւն ու երջանիկ օրեր տեսած, ու այժմ պարագայից բերմամբ աղքատացած՝ հպարտ, ազնուականութեան հովեր կրող ծերունի մը, իւր աղջկան վրայ մտածելու ժամանակը ինքնիրեն ասկալի բարկութիւն մը կըզգար անոր համար, որ կը համարձակէր աւանդական դարաւոր սովորութիւնները ոտնակոխ ընելով, առանց ծնողաց կամքին խորհուրդ հարցնելու, ինք իր գլխուն իւր ապագայ կենակիցը գտնելու մեղքը գործել. մանաւանդ որ այդ Վարդօն աղքա՛տ ալ էր։

⁂

Իրենց սէրը չէր կրնար միշտ այդ երերեալ տատանեալ վիճակին մէջ մնալ. Վարդօն պատրաստ էր պանդխտիլ, — գեղջուկ աղքատներու յաւիտենակա՛ն ձգողակէտը, — տարիներով տքնիլ, աշխատիլ, քանի մը փարայ վաստկիլ, և ետ դառնալով հասնիլ իւր միակ նպատակին, բայց առանց հաստատ կռուանի վրայ խնդիրն ամրացնելու՝ գործի սկսելու անխոհեմութեան մէջ չէր գտնուեր երբեք, զի այնքա՛ն լաւ գիտէր Ռէս Մարտօյի աննպաստ գաղափարները իւր մասին, որքան որ լաւ գիտէր թէ իւր մտադրածին հասնելու համար ամենէն ծանր խոչընդոտներու դէմ կռուելով ու յաղթելու յուսալով հանդերձ՝ բնաւ չպիտի կրնար ընկճել այդ անտանելի ծերունիին կամքը, որ այդ խնդրոյ մէջ ամենահզօր էր, զի Կիւլիկի հայրն ու բացարձակ տէրն էր։ Ուստի նախ իւր հօրը դիմելով անոր միջոցաւ յաջողեցաւ աղաչել գիւղին մէջ անուն ու ազդեցութիւն ունեցող կարգ մը գիւղացւոց, որ Ռէս Մարտօյի քով միջնորդութիւն ընելով աշխատին ընդունիլ այդ մասին և նորա հաւանութիւնը։

⁂

Իրիկուն մը գիւղացիք Ռէս Մարտօյի ախոռը լեցուեցան, ընդ որս և Վարդօն և իւր հայրը. Պատկառելի ծերունի մը, որ գիւղին մէջ մեծ համարում ունէր, բացաւ խօսքը, և ջանաց կեանքի փորձառութեան վրայ հիմնուած կարգ մը փիլիսոփայական փաստերով համոզել որ հաւանութիւն տայ. «Է՛հ, աշխար ի, նէ օլուր նէ օլմազ, ինչ գիտես որ Վարդօյից աղէկին բաստ պիտի գայ, քանի որ էսա տղէք մէյմէկու խաւնէր են, արի խտոնց կըամըթին մանի մ'ըլնէ» ևն. բայց անդրդուելի ծերը իւր գաղափարին վրայ հաստատ մնաց։ Վարդօն սկսեց յուսահատիլ, բայց փորձառու մարդիկ լաւ գիտէին որ առաջին փորձէն յետոյ անյաջողութիւն մը տեսնելով լքանիլ ապուշութիւն է, ուստի պա՛ն մը լեցին, օղի ու գինի եկաւ, խմեցին, ալ և այլ բարեմաղթութիւններ ըրին, մասնաւորապէս աշխատեցան Ռէս Մարտօյին խմցնել։ Երբ սա, գլուխը տաքցած, սկըսաւ ինքնիրմէ դուրս ոչնչաբանել ու բարբանջել, հասկնալով որ վճռական ժամն է, գիւղացիք ամէնն ալ միասին վրան լեցուեցան, իրենց պերճախօսութեանց տօպրակը բանալով. խօսեցան ու խօսեցան, ամէն մէկ ըսելիքը սառեցնելով Ռէս Մարտօյի շրթանց վրայ, և գրեթէ բանի յաջողեցան խլել հաւանութիւնը։ Ռէս Մարտօն, քանի մը անզօր ընդդիմութիւններէ յետոյ, զգալով որ անկարելի է դիմանալ, իւր օղիի շոգիով գոլորշիացած ուղեղին մէջ վերջնական որոշումը տալով՝ արձակեց մեծաշուք պատգամը, և խօսքն ամրապնդելու համար ոտքի ելնելով գլտորտկելով Վարդօյի վրայ ինկաւ և պագաւ իւր ապագայ փեսացուի ճակատը։ Պառաւ Նունօն ալ կանչուեցաւ, որ ուրախութեամբ ըսաւ թէ ինք արդէն հաւան էր. ժողովը ցրուեցաւ յաջող արդիւնքով, այլ եւ Վարդօն քանի որ ողջ էր, թող [illegible] ընէր իրենց համար։

⁂

Ապագայի փայլուն յոյսերով Վարդօն Պոլիս նետեց ինքզինքը։ Իւր գեղայիններէն շատերը *** նաւամատոյցին բեռնակիրներէն էին, որոնց շնորհիւ ինքն ալ կրցաւ հոն մտնել։ Բեռնակրական համեստ կեանքն առաւ և ոգի ի բուն գործին փակաւ, եւ իւր նպատակին հասնելու յոգնաբեկ ջանքով այն աստիճան խեղճ կեանք անցուց ու խնայողութիւն ըրաւ, 40 փարայի համար ամենասոսկալի աշխատութիւններ անգամ յանձն առնելով, որ երկու տարիէն յետոյ համեստ գումարի մը տէր եղած էր։

⁂

Օր մը, սոսկալի օր, Վարդօն երկրէն, իւր ծանօթներէն մէկէն նամակ մը ստացաւ։ Դժո՞խք։ Այդ գիրը բարեկամաբար պարտք կը համարէր հասկցունել իրեն թէ Ռէս Մարտօն դրժած էր տուած խօսքը, եւ հակառակ կիսամեռ դարձած Կիւլիկի վախկոտ ու կցկտուր ընդդիմութեանց, նշանած էր զայն Ն... գիւղի հարուստ Ռէսի մանչուն հետ. հարսնիքն ալ մօտ օրէն պիտի կատարուէր։ Կիւլիկի խեղճ պառաւ մայրն ալ ընդդիմութիւն ըրած լինելուն համար խժդժաբարոյ ամուսնէն լաւ մը ծեծ կերած, եւ սրտին ցաւէն մահուան դուռը հասած անկողին ինկած էր, զի լաւ կը գուշակէր իւր սրտի հատորին ապագայ թշուառ վիճակը։ Նմանապէս ամբողջ գիւղացիք միաբերան սաստիկ կերպով բարկացած ու սրդողած էին Ռէս Մարտօյի դէմ, որ հանդիսաւորապէս իրենց տուած խօսքը կոտրէր եւ զիրենք պզտիկ կը ձգէր, բայց վայրենին, հարուստ փեսայ մը ունենալու ուրախութեամբ լցուած, բնաւ կարեւորութիւն տուած չէր այդ բաներուն։ Է՛հ, վերջապէս ի՞նչ պիտի ըլլար գինովութեան մը վայրկենին տրուած խոստման մը արժէքը։ Եւ նամակը գթասիրտ հօր մը պէս կարգ մը մխիթարութիւններ շռայլելով կը վերջանար։ Այդ բօթը գրուած էր եւ իւր գիւղացւոց բոլոր նամակներուն մէջ։

⁂

Այդ լուրը կայծակի պէս պայթեցաւ իւր առջեւ։ Կրած յուսախաբութեան ցնցումը անհուն եղաւ։ Երկու օրուան մէջ նիհարցաւ, գունաթափեցաւ, ծիրեցաւ ու ստուեր դարձաւ։ [illegible] այն ամէն բաները զոր կը տեսնար, այն ամէն մարդիկ զոր կը ճանչնար։ Սիրած էր հրեշտակ մը և փոխադարձաբար սիրուած, պատրա՛նք, ապուշի մը խօսքին վստահանալով կեանքը փոթորիկներու մէջ նետած և արիւն քրտինք մանելով երջանիկ ապագայ էր երազած. պատրա՛նք։

Փոխուեցա՜ւ, ճիշդ շոգեշարժ մեքենայի մը պէս, զոր մեքենավարը մտքի անփոյթ շարժումով մը վայրկենապէս ունեցած շարժման բոլորովին հակառակ կողմը կը դարձնէ։ Ուզեց մոռացութեան մէջ մխիթարութիւն գտնել. մէկ-երկու ամսուան մէջ գինետուններ և այլուր մտնելով ելլալով գրեթէ մասնաւոր հաճոյքով լափեց իւր երկու տարուան քրտինքը։ Ամէն բան սեւ էր իւր շուրջը, նոյն իսկ իւր վաղեմի ծանօթներու և արհեստակիցներու դէմքերը, որք այնքա՛ն արգահատանօք կը նայէին իրեն, չափելով իւր վշտին խորութիւնը։ Մխող, արբեցող, անբարոյական, ամէ՛ն բան եղաւ, բայց անօգուտ, ինչպէս որ հաց ուտելէ, այնպէս ալ [illegible] իւր կեանքը թունաւորող այդ աղջկան վրայ մտածելէ չէր կրնար ետ կենալ, զի այդ բանը արդէն շատո՞նց իրեն համար կենսական պէտք մը դարձած էր. ազատութիւն չունէր այդ յիշատակին ճիրաններէն։ Եթէ այսպէս շարունակուէր՝ կը մեռնէր։ Քանի՛ անգամներ գիշերները պառկելով որոտնդոստ վեր ցատկած էր երազէ մը, որուն մէջ միշտ կը տեսնէր Կիւլիկը, որ դէպ իրեն կը վազէր։ Եւ ահա հեռուէն, մշշապատ լեռան մը գլուխը խլրտացող անորոշ բանի մը պէս միտքն ինկաւ մահը, ինքնասպանութիւնը։

⁂

Գիշեր մը, խաղաղ, զմայլելի, շողարձակ պայծառ լուսնով գիշեր մը, Վարդօն, գլուխը լաւ մը տաքցուցած, ստուերի պէս երեւցաւ... նաւահանգստին վրայ։ Նայեցաւ։ Ծովը, հայելիի պէս խաղաղ, լուսնի համբոյրներու տակ կը բոցավառէր, նաւահանգստի հանդէպ անհագին սեւ առագաստանաւ մը կեցած էր, ձագերը թեւին տակ ժողվող խնամատար հաւի մը պէս շատ մը մանրիկ մակոյկներ ունենալով կողերուն փակած։ Շրջակայ և դիմացի շէնքերը անորոշ լոյս—մթութեան մը մէջ կը խլըրտային։ Խորին սուս մը կը տիրէր, ի բաց առեալ քանի մը շուներու ոռնումները։ Ի՜նչ անուշ էր այդ վայրկենին մեռնիլ...

Մօտեցաւ, բայց քաշուեցաւ. կեանքի քաղցրութեան զգացումն էր որ յուզեց զինքը։ Բայց այդ մեռած ուղեղը, մէկէն ի մէկ, վերջին անգամ ըլլալով, յորդեց, եւ սկսաւ ինքզինքն անարգել որ կը վատանար, կը վախնար, չէ՞ որ հոն պիտի ազատուէր այդ ահեղի կեանքէն, ու պիտի գտնէր յաւիտենական հանգիստը։

Առաջ քշեց... մէկ... երկու... երեք քայլ... Ջուրը պատռեցաւ, կլլելով մէջը այդ թշուառ մարմինը, թոյլ հովի մը պէս լսուեցաւ «ա՜խ Կի՛ւլիկ» մրմունջը, և ջուրը, երկվայրկենական վրդովումէ մը յետոյ ստացաւ իւր նախկին հանդարտութիւնը։

Քանի մը վայրկեան յետոյ քամի փչեց, և ծովը ուռենալով սկսաւ մռնչել. բնութիւնը, պաղ, անտարբեր բնութիւնն ալ յուզուեցաւ այդ խեղճ կեանքի յուսահատ վերջաւորութենէն։

Հ. ՆԱՐԼԵԱՆ

Դեկտ. 22

Աստի անտի

ԱՐՏԼԱՄՈՆԻ ԴԱՏԸ

Անցեալները գրեցինք թէ Սկովտիոյ Արտլամոն գիւղակին մէջ խորհրդաւոր ոճիր մըն էր գործուած և դատը տեսնուելու վրայ էր։ Արդ, այս օրերս դատը վերջացաւ և դատավճիռ մը արձակուեցաւ, որ սակայն չի պարզեր սա մութ խնդիրը, թէ Պ. Ալֆրէտ Ճօն Մոնսըն, Անգլիոյ լաւագոյն ազնուականութեան կապուած, հրացանի մը հարուածով սպանա՞ծ էր իր հիւրն ու սանը, Համպրու տեղակալը, ձեռք ձգելու համար այն գումարը զոր սպանեալ երիտասարդը ապահովագրած էր Տիկին Մոնսընի անուանը։

Ուղղակի և իրական ապացոյցներ չգտնուելով, և հակառակ ծանր նշաններու և ամբաստանեալին համար աննպաստ զուգադիպութիւններու, Սկովտեան իրաւագիտութեան արտօնած այն ոչ-ապացուցեալ վճիռներէն մին տրուեցաւ, որք, բառացապէս խօսելով, համարժէք չեն անպարտ արձակման մը, քանի որ տարակոյս կը թողուն և նախկին ամբաստանեալին գլխուն վրայ կը բռնեն դատին պատահական վերսկսումի մը սպառնալիքը, երբ իրական ապացոյցներ երեւան ելնեն։

ԾՆՈՒՆԴՆ Ի ՇՈՒԷՏ

Ծնունդը տարւոյն մեծ տօնն է բովանդակ Սքանտինաւիոյ մէջ, ուստի երկար ատեն առաջուց կը պատրաստուին անոր քիչ մը չափազանց ոգեւորութեամբ։ Պէտք է աշխատիլ այն անակնկալներուն և ընծաներուն համար որք պիտի նուիրուին Ծննդի գիշերը։ Տանտիրուհիները կ'աշխատին իրենց սպասուհիներուն հետ տօնին նախընթաց օրերը, տեսակ տեսակ խմորեղէններ կը շինեն և իրենց ձեռքով կը պատրաստեն թխագոյն և զօրաւոր գարեջուր մը զոր սովորութիւն է հրամցունել այս առթիւ։

Ընտանիքի մը բոլոր անդամները, հակառակ ցուրտին և ճամբու դժուարութիւններու, հեռուներէն կուգան հօրենական տունը, մեծ տօնը կատարելու համար։ Այդ օրուընէ կը ժողվուին խոհանոցը, որ այդ օրը ճաշարանի կը ծառայէ։ Եւ առատ կերակուրներով, խոզապուխտներով, վարազի խալամներով բեռնաւորուած մեծ սեղանի մը շուրջը, մոմերով զարդարուն գլխիվար եղեւինէ մը շինուած ջահին տակ, տանտէր, հրաւիրեալ և ծառայ իրարու կը խառնուին։

Նախ տան տէրը գարեջուր կամ շամբանեա կը խմէ մեծ եղջիւրով մը, և սեղանին շուրջը կը դառնայ, որովհետեւ ամէնքն ալ խմելու են անկից։ Կլօկը, տեսակ մը շաքարախառն օղի, առատօրէն կը գտնուի և զուարթութիւնն երթալով կ'աճի։ Մնաց որ, ամէն արարած պարտի մասնակցիլ ուրախութեան։ Ախոռին մէջ կրկին կեր կը դրուի, դուրսը, ծառերուն մէջ հունտեր կը ցանուին ցրտահար թռչուններուն համար. սովորութիւնը կուզէ նաև որ մառանին մէջ մեծ ափսէ մը բրինձ դրուի տան բարի հրեշտակին համար, և ընդհանրապէս մուկերուն պաշտօնը կ'ըլլայ կարծեցունել թէ այդ գաղտնի պաշտպանը լաւ ախորժակ ունէր։

Գիշերը, Ծնունդի ծառ մը կը զարդարուի, որուն առջեւ հայրն, ընտանիքին կողմէ, կարճ աղօթք մը կ'ընէ. յետոյ կը պարեն ընթրիքէն առաջ, որ յոյժ լիառատ կրկնումն է լոկ ցորեկուան ճաշին։

Սակայն, ուրախութեան տարր մը կայ աւելի. նուէրներուն բաշխումը ամենէն մեծ դէպքն է երեկոյթին։ Տանտէրը, սեղանին ծայրը նստած, կը քաշէ ծրարներու անսպառ կողովէն՝ իւրաքանչիւր անձի անունը կրող, քիչ շատ նրբամիտ ուղերձներով՝ արձակ և ոտանաւոր։ Ծիծաղներով ընդմիջուած այս գործողութիւն շատ երկար կը տեւէ, շատ անգամ երեսունի չափ պարգեւ կայ իւրաքանչիւր հիւրի համար։

Առաւօտեան ժամը չորսին մօտ, քանի մը ժամ քնանալէ ետք, գիւղերանց եկեղեցի կ'երթան բալխիրով, որուն ետեւը տախտակի մը վրայ, սպասաւոր մը կը կենայ՝ ձեռքը եղէգէ ջահ մը բռնած։ Սառուցիկ քամիին մէջ այդ վազքը քիչ մը բուռն է, բայց երիտասարդները ետ կենալ չեն ուզեր. արդարեւ, սովորութեան մը համեմատ, մանկամարդ աղջիկ մը առաջնորդող երիտասարդը իրաւունք ունի զայն համբուրելու, երբ բալխիրը ծախի։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

Նուէր Կաղանդի, բարոյական եւ քաղաքավարական խրատներ, գրեց Մ. Մանուէլ Քէնյ. Տ. Մանուէլեան. գին 3 դրշ. կեդրոնատեղի Պալենց Գրատուն Կ. Պոլիս։
Թիւ 944 1—3

Եթէ կուզէք լաւ նուէր մը ընել ձեր մանուկներուն ընտրեցէք, զուարճալի բարոյավէպը մանկանց համար, պատկերազարդ, գին 50 փարայ, կեդրոնատեղին է Զարդարեան գրատունը։ Կը գտնուի նաեւ բոլոր գրավաճառաց քով. 948 1—3

Մանկապարտէզ, կամ դիւրըմբռնելի եղանակ ընթերցանութեան պատկերազարդ. Բ. տպագրութիւն բարեփոխեալ եւ յոյժ ճոխացեալ. յօրինեց Լեւոն Ռ. Շէրիմճեան։ Գրատուն Պ. Պալենց, գին 2 դրուշ։ 2—3

Մօտակայ գաւառի մը մէջ պաշտօնավարելու համար գոհացուցիչ ամսականաւ գրագրի մը պէտք կայ, տոմարակալութեան հմուտ և առեւտրական գործոց մէջ փորձառու։ Դիմել Արեւելքի Խմբագրատունը։
917 9—10

ՆՈՐ
ՕՐԱՑՈՅՑ
1894
ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
Կ. ՊՈԼԻՍ
ՏՊԱԳՐ. Դ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ
14, Սուլթան Համամ ճատտէսի 14.

Սոյն Օրացոյցն որ հրատարակուած է Հասարակաց Կրթութեան Նախարարութեան հրամանաւ կը պարունակէ ի դիւրութիւն եկեղեցական երգեցողութեան աւուր պատշաճի բոլոր շարականներն եզրիս ըստ կարգաւորութեան Տօնացուցի։

Որպէսզի Օրացոյցն առ հասարակ ամէն կարգի ազգայնոց օգտակար հանդիսանայ, ճոխացեալ է վիճակագրական այլ եւ այլ կարեւոր ծանօթութեամբք, ինչպէս՝ Օսմանեան Կայսրութիւն, Աւագանի Կայսերական պալատան, Նախարար Բ. Դրան, Մեծ Պաշտօնատարք Մայրաքաղաքիս, Հրամանատարք բանակաց, Կուսակալք նահանգաց եւն. Ցանկ կառավարչութիւնք. Օսմանեան Դեսպանք եւ Նախարարք յօտար երկիրս, Դեսպանք եւ Հիւպատոսք օտար Տէրութեանց ի Կ. Պոլիս եւն. Ընդհանուր ցանկ Հայազգի Աստիճանաւորաց եւ Պաշտօնէից Օսմ. Տէրութեան։—Հայրապետութիւն Հայոց, Պատրիարքութիւն Հայոց Թուրքիոյ, Ազգ. Կեդրոնական Վարչութիւն, Տեսուչ Խորհուրդք եւն. Պատրիարքութիւն Ս. Երուսաղէմի, Առաջնորդութիւնք ի Թուրքիա, Հովուութիւնք եւ Կաթողիկոսութիւնք. Առնմէ զատ կը պարունակէ նաեւ ընդհանուր ցանկ մը համայն Կաթողիկոսաց, Պատրիարքաց, Եպիսկոպոսաց եւ Վարդապետաց՝ որ ի Թուրքիա, ի Ռուսաստան, ի Պարսկաստան եւ այլուր յորում նշանակուած են ձեռնադրութեան կարգաւ որ Կաթողիկոսէ ձեռնադրուեր եւ այժմ ուր պաշտօնավարելը կամ ուր բնակիլը. Իսկ Վարդապետները նշանակուած են այբուբենի կարգաւ, բոլոր մանրամասնութեամբ։ — Հռովմէական Հայ Հասարակութիւն, Կաթողիկոս - Պատրիարքութիւն, Արքեպիսկոպոսութիւնք, Եպիսկոպոսութիւնք, Կոգր. Վարչութիւն։ — Բողոքական հայ հասարակութիւն. Ազգապետութիւն. եւ եկեղեցական միութիւնք։ — Պատրիարքունք եւ ազգապետք։ — Ընդհանուր ցանկ հայ բժշկաց իրենց բնակութեան տեղերով։—Հայ փաստաբանք Օսմանեան եւ խառն դատարանաց, իրենց հասցէներով։ — Ազգ.

ԳԻՆ 40 ՓՐՑ.

Ընդդէմ դժուարահալութեան.—Շառէնի գինի։

ԿԻՆՆ՝ ԻԲՐԵՒ ԱՄՈՒՍԻՆ
Հեղինակ՝ ՊՐՕՖ. ԼԷՕՄԱՆ ԳԻԼԷՆՔԷ
Թարգմանեց Գերմաներէնէ Մ. Կ. ՆԱԶԻԿԵԱՆ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Գլ. Ա. Կինը՝ իբրեւ բնական էակ՝ առն հանդէպ մարմնական եւ հոգեկան [illegible] բնական ունեցած դերը։ — Գլ. Բ. Քաղաքակիրթ կենաց մէջ կնոջ բնական կոչումը եւ անոր ծագած մարմնական եւ հոգեկան պատասխանատուութիւնք եւ իրաւունքը։ — Ամուսնութիւնը։ — Գլ. Գ. Նախապատրաստութիւնը կնոջ՝ իբրեւ ամուսին՝ ունենալիք կոչման։ 1. Մտաւորական եւ բարոյական նախապատրաստութիւն ամուսնոյ կոչման։ 2. Առողջական գործնական նախապատրաստութիւն։ Գլ. Դ. Առողջութիւն. Ա. Ցեղական խնամք. Զուգաւորութիւն. Յղութիւն. Ծնունդ. [illegible] եւ ծննդաբերութիւն. Տանելեաց շրջանը. Բ. Առողջապահական հոգեկան առողջութիւն — Գլ. Ե. Ջղային հիւանդութիւնք կամ [illegible] (hysterie)։

Էջ, 440. — Թղթակազմին գինն է 12½ դրշ. Կազմեալին՝ 17 դրշ. (Նուէրի համար) Ոսկեզօծին գինն է 25 դրշ. ամէն գրավաճառաց քով։

ՄԻՍՔԷԹ

Երուանդ եւ ընկերաց խնամքով այս անգամ զուտ խաղողէ պատրաստուած եւ ո՛ր եւ է վնասակար նիւթերէ բաց ամենայնի զերծ լինելով ստամոքը զօրացնելու եւ ախորժակ բանալու առթի ժեանցն համար բժշկաց կողմանէ խիստ [illegible] օղին եւ մաստիքան՝ ՄԻՍՔԷԹ մականուամբ եւ կնքեալ շիշերով ու որոշեալ գինով՝ ի վաճառ հանուած են հետեւեալ տեղերը։ Ի Ղալաթիա օսմ. Պանքային կարգը Եուսուֆ Իզզէտտինի էֆէնտի խանին տակ Միքսէթի մթերանոցը եւ մայրաքաղաքիս հանրածանօթ ըմպելարանները։ Բերայի նշանաւոր գարեջրատուները։ Ղալաթիա Գոմիսիոն խանին մէջ Պօղոս աղայի ճաշարանը։ Վոյվոտա փողոց Թիւ 9. Քիւրէքճիլէր փողոց Խաչիկ աղայի Թիւ 27 ճաշարանը. Սանտըգճըլար փողոց [illegible] աղայի Թիւ 199 գրօսարանը։ Մոմխանէ փողոց Թիւ 111 Մակազէն Ռիւս խանութը։ Թօփխանէ ծխավաճառ Եանիի Թիւ 1 խանութը։ Կամուրջին վրայ Վօսփորի շոգենաւերուն նաւամատոյցը Ստեփանի հաճի [illegible] խանութը։ Եէնի Մահալլէի նաւամատոյցին դէմ Թիւ 12. ի Պոլիս [illegible] խանի կից Մէհմէտ փաշա խան Թիւ 24։ Մեծ Շուկայ [illegible] փողոց Թօրամլեանի Թիւ 29 ճաշարանը. Բերա Հաճոփուլօ շուկային մէջ Թիւ 10։ Ղալաթա Սէրայի կից Թիւ 57։ Ղալաթա Սէրայի դէմի փողոցը Քիլիսիի Թիւ 6 խանութը։ Հալէպ Շարշըսի մէջ Օննիկ աղայի ճաշարանը, Մեծ փողոց շաքարավաճառ Հաճի Սարիմ աղայի Թիւ 54 խանութը, Թարլա Պաշի Սերոբէ Անանեանի Թիւ 40 մթերանոցը։ Ի Գում-գաբու Սթեփոն ճատտէսի նպարավաճառ Հաճի Մինասի Աղայի Թիւ 21 խանութը։ Ի Լանկայ Թուլումպա Մէյտան Մարսուատայի Թիւ 113 գրօսարանը, Սամաթիա [illegible] Թիւ 49 Սիմոն աղային գաւիթը, Գում-գաբու նաւամատոյցին վրայի անուշեղինաց խանութը եւ Զարչը իչի Թուլումպա փողոց գարեջուրի խանութը Մազրի գիւղ երկաթուղւոյ կայարանի դէմի պարագան։

Հետզհետէ բացուելիք մթերանոցներն ալ պիտի ծանուցուին կարգաւ։ 691

ԱԶԳ. ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՅԻ

Մաքսային 5% օսմ. պարտաթուղթերն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ 2½% (երկուքուկէս առ հարիւր) վերջնական տոկոս մը պիտի վճարուի իրենց թուղթերուն անուանական արժէքին վրայ։

Ուստի, 1894 յունուար 1/13էն սկսեալ, պարտին ներկայացունել իրենց պարտաթուղթերուն Թիւ 15 կտրօնները՝ սովորական պորտըրօներուն հետ, Օսմ. կայս. պանքայի գրասենեակին ի Պոլիս, Թարաքճըլար, Թիւ 15, երկուշաբթի, չորեքշաբթի, և հինգշաբթի օրերը, առտուան ժամը 10էն մինչ ժամը 2 կէս օրէն ետքը։
Կ. Պոլիս 2 յունուար 94 3—4

Ո՛Վ ԿՈՒԶԷ

Ամսական 15 զրուշ վճարմամբ ունենալ եւրոպական ամէն կարգի գրքեր, գրական, բժշկական, արհեստական նիւթերու վրա հրատարակութիւններ, բժշկական, վիրաբուժական գործեր։

Պայմանները դիւրագին և չափազանց դիւրամատչելի են։

Մանրամասնութեանց համար դիմել առ
ՄԿՐՏԻՉ ՇԱՀՆԱԶԱՐ
ի Ռուսական ընկերութիւն, Մօմխանէ
Ղալաթիա
937 4—5

ՏՈՔԹ. ԵԴՈՒԱՐԴ ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ
ԲԺԻՇԿ, ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ ԵՒ ՎԻՐԱԲՈՅԺ

Որ տարիներէ ի վեր բացակայ կը գտնուէր մայրաքաղաքէս, այս անգամ վերադարձած ըլլալով՝ իւր բնակութիւնը հաստատած է Սամաթիա Սուլու Մանասթըր ճատտէսի Թիւ 146 տունը, ու պատրաստ է ամէն օր իրեն դիմող հիւանդները դարմանել մանրազնին և մասնաւոր հոգածութեամբ։ Չորեքշաբթի օրերը ժամը 6—9 (Ը. Թ.) աղքատ հիւանդներն ձրիաբար դարմանելու յատկացուցած է։ Նաեւ կը գտնուի ամէն երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը ժամը 7½—9½ (Ը. Թ.) ՄԱՔՐԻԳԻՒՂ Վաքըֆ Իսկէլէսի ճատտէսի Թիւ 25 տունն, երեքշաբթի օրերն դիմող հիւանդներն ձրիաբար կը դարմանէ։

Յիշեալ բժիշկը ճարտարութեամբ կը կատարէ վիրաբուժական գործողութիւններ և ճշգիւ կ'անուանէ ներքին հիւանդութեան տեսակն, որմէ կախում ունի, կարճ միջոցի մէջ հիւանդաց բուժումը։
895 22—23

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՊԻՆ ՊԻՐ ՉԷՇԻՏ
ՊՈԼԻՍ, ՊԱՀՃԷ-ՔԱՊՈՒ
ՄԵԾ ՄԱՔՍԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ ԹԻՒ 21

Ֆրանսական, անգլիական և գերմանական ընտիր ապրանքներէ զանազան տեսակ շապիկ, զուլպայ, թաշկինակ, փողկապ, ձեռնոց, ֆլանէլ, հովանոց, կաշեայ պայուսակ, կարի եւ սիկարի տուփեր, ալպոմներ, ասեղնազարդի տուփեր, փիլիշապատ կարի կազմած, սեղանի վրայ դրուելիք զարդարուն ժամացոյցներ, լամբաներ, աշտանակներ եւ արուեստական ծաղիկներ։ Ամեն տեսակ հոտեղէն, հոտաւէտ օճառ, խոզանակ, սանտր, անգլիական մկրատ եւ դանակ, մետաղեայ պատառաքաղ, դգալ, իւղաման եւ թէյի սպասներ, արծաթեայ եւ մետաղեայ ապարանջան, գաւազանի ասեղ եւ թեւի կոճակներ, շատ սիրուն կողովներ կարի պէտքերու եւ շաքարի համար, պէզիկի մաքրել եւ վերջապէս տղայոց յատուկ գեղեցիկ եւ օգտակար խաղալիքներ։
Սակարկութիւն չիկայ, գիներ չափաւոր։
Կաղանդի շատ սիրուն եւ գեղեցիկ նուէրներ՝ ամեն հասակի յարմար։ 902 20—21

ԱՆԿԱՐԵԼԻ Է ԱՆՑՆԻԼ
ՄԵՍԻՆԸՌԻ ԵՂԲԱՐՑ ՏՈՒՆԸ
105 Ղալաթիա, Վոյվոտա փողոց, 105
Առանց գնումներ ընելու. իր այս տարուան մթերքն այնքան ճոխ, գեղեցիկ է եւ արժանի
ԿԱՂԱՆԴՉԷՔ ՏՐՈՒԵԼՈՒ
ինչպէս նաեւ ուրիշ ամեն առթիւ եւ իր գիներն այնքան արտասովոր աժանութիւն ունին որ ամենէն աղքատն իսկ
ՄԻՄԻԱՅՆ 5 ՂՐՈՒՇՈՎ
պիտի ունենայ արծաթէ գոհարներ։ Անոնք որ 100 զրուշէն աւելի գոհար կը գնեն կ'ընդունին
ԳԵՂԱԿԵՐՏ ԸՆԾԱՅ ՄԸ
որ կրնայ իբր կաղընդչէք օգտակար ըլլալ առնուազն 10 ֆրանքի արժէքով։
ԳԻՆԵՐԸ ՈՐՈՇ
Մեսինըռի եղբարց տունէն ելլող ապրանքները թէեւ մեծ արուեստով շինուած են՝ բայց համեմատաբար կարճ միջոցի մէջ կը յանձնուին։ 7—16

Սուլթան Համամ Սախթյէ խանի մէջ (ախուրճուն դէմը) ժամացոյցի նոր մթերանոց մը հաստատուած ըլլալով Սէլվաճեան էֆէնտիի կողմէ, մասնաւորապէս յանձնակատարներու եւ ժամացոյցի առեւտուրով զբաղող խանութպաններու կը յանձնարարուի դիմել սոյն նորահաստատ մթերանոցն ուր պիտի գտնեն, ոսկի, արծաթ եւ մետաղեայ ամէն տեսակ ժամացոյցներ, պատի եւ քոնսոլի բազմազան բանտիւլներ ինչպէս նաեւ շղթայք եւ գոհարեղէնք, խիստ շահաւէտ գներով։

Ի հարկին, վճարման մասնաւոր պայմաններ կրնան տրուիլ։

ԾԱՆՕԹ. Սէլվաճեան էֆէնտիի ժամացոյցներէն հատով գնել փափաքողք կրնան դիմել Մահմուտ Փաշայի գլուխ շուկայի դըրան ճիշդ դիմաց թիւ 3 իւր վաճառատունը։
Թիւ 920 8—20

ՄՈՐՈՒԻ ՄՕՌԻԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ
Եէլտըզ, Կ. Պոլիս, 13 փետր. 1885
Պարոնայք Աշող և Պոսէն,
Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքովս կարող չեմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներու փորձերուն և այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր [illegible] ձկան իւղն, իր այդ վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով, և մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս [illegible] գիտութիւն ի վաղուց անտի հաշուած է, մանաւանդ այդ [illegible] պատրաստութեան մէջ։
ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԷՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վ. Ն. Ս. Սուլթանին

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿ.

ՀԻՄՆԵԱԼ ԸՍՏ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿԻ ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 ՕԳՈՍՏՈՍ 2|14ԻՆ 20 ՍԷՖԷՐ 1310
Ապահովագրութիւնք ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ, ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԱՅԼ ԱՄԵՆԱՅՆ ՎՆԱՍՈՒՑ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, Կ. ՊՈԼԻՍ, ԵԷՆԻ ԽԱՆ, ՔԱՐԱՔԷՕՅ, ՂԱԼԱԹԻԱ.

771

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000 „ՖԻՆԻՔՍ" Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է որոյ բաժնետեարք Անգղիոյ ամենահարուստ և համբաւաւոր դրամատէրներն են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 618

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոյս, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Ղալաթիա, Կամուրջի դէմ, Քօմիսիօն խանի անկիւնը։

ԻԼԱՆ ՊԱԳԸ ՍԷՐԱՄՓԷՐԻ

Մէրքէզը Սալթանաթը Սէնիյէտէ օլան Ծինուտը Ծէնապը միւլիւքհանէ մուայէնէթըլէ հայվանաթը միրիյէ խարճըի իչուն չէրաիթը մուգարրէրէսի իլէ միւպայասը մէյգըլ միւնագասայա գօնուլան 140,000 ճէնտիտ քիլէտոն 150,000 քիլէյէ գատար պուղտայըն պէնէր քիլէսի 47 ղուրուշ վէ 4 միլիոն գըլէյի ճէնտիստէն 5 միլիոն գըլէյէ գատար արբանըն պէնէր գըլէսի 18 փարատա թալիպի եօհօտ սինաէ օլտուղու վէ քեանունը սանիի րումինին 6ընճը բէնշէնպիհ կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկի վէ էնէր մէզգիւրինին 10ունճը բազար իրթէսի կիւնի սաաթ 10 գատար 100տէ 5 թէմինաթ գաքչէսի խուրլէճէկի ճիհէթլէ իթասլինի թալիփ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 19 2—3

NEVRALGIES ՋՂԱՅԱՒ ԱՆԿԱՐԳ, ՕՆԿԱՔՍ, ԽՈՒԹՔ, և չգոյն բոլոր հիւանդութիւնք կը բուժեն ՏՔԹ. ՔՐՈՆԻԷՐԻ ԱՆԹԻՆԵՎՐԱԼԺԻՔ գեղահատներով։ Տուփը 3 Ֆր.— Պահանջել Գործարանատիրոջ Միութեան դրոշմը. կեդրոնատեղին՝ Փող. Բոլանժէ, 13, Մոնէ փողոց Բարիզ։ Ի Կ. Պոլիս Մեղիքի և ընկ., դեղավաճառք և ամէն շատ դեղարաններ.

THE ECONOMICON
ԹԷՅ ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ
TEION EIKONOMIKON
MARQUE DEPOSEE

Կ. ՏԱՎՐՈՒՆԵԱՆ և Յ. ԽՍԱԳՈՒԼԵԱՆ
ԹԷՅԻ ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

Պոլիս Պաղչէ Գափու Ճէլլուլեան Խանի կից Թիւ 10

Այս մթերանոցին մէջ, որ երկար ատենէ ի վեր հաստատուած է, կը վաճառուին Չինաստանի և Ճաբոնի ամենաընտիր թէյերը։ Այս թէյեր աննման են իրենց համով, հոտով և գոյնով։ Դիմողք ամեն կերպիւ գոհ պիտի մնան։ Այս ընկերութիւնը Թուրքիոյ ամեն կողմերու մէջ մասնաճիւղեր ունի և շատ դիւրին է ամեն կողմ գտնել։ Ասոնց կեղծերը շինուած ըլլալով, պէտք է ուշադրութիւն ընել վերոյգրեալ կարին։ 803 46—60

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՐՔ
[illegible] Անվէրս, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջեւ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալդանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիպսօ	5500	Բանքէր	1700
Ապօլլօ	5500	Կիդանօ	2200	Բլաթօ	1500
Արնօ	2300	Կօլօ	1800	Բօլօ	1000
Արիօսդօ	[illegible]000	Կրատօ	2200	Քուիտօ	2800
Գասսիօ	3000	Հէրօ	2000	Րիալթօ	4400
Գօլօրատօ	2200	Հիտալկօ	3300	Րինալտօ	3200
Գրամօ	2000	Հինտու	7000	Րօլլօ	3000
Գէֆֆալօ	8800	Հումպէր	1200	Րօմէօ	3500
Գէյրօ	2600	Իյակօ	5000	Րօզարիօ	3500
Գալիլէօ	2500	Ճիւնօ	2800	Սալէրնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլօ	2000	Սանթիակօ	8200
Գատօ	2000	Քօլըմպօ	4200	Սաֆօ	2000
Գօմօ	2700	Քօնթօ	2200	Սիլվիօ	2000
Ջիտանօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնթօ	4300
Գիլօ	[illegible]500	Լէբանթօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գօլըրիտօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թասսօ	1200
Տէգօ	2500	Մալթօ	1500	Թօլէտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօրրէնթօ	900
Տօրօ	4800	Մարգէլլօ	6500	[illegible]	5000
Տրաքօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուրնօ	5000
[illegible]	2600	Մուրիլլօ	3100	Եէտօ	3600
Էլդօրատօ	3000	Նէրօ	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	[illegible]	200
Ֆլամթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Ջէմմօ	200
Ֆալքօն	800	Օգրանօ	4500	Ջէրօ	140
Ֆիտօ	700	Օտօ	2000	Մօսքիթօ	120
Էճիփշըն Մօնարք					8000
Բէրշըն Մօնարք					8000
Լիտիըն Մօնարք					8100

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻԹՕ
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւմէթ
858 խան, Ղալաթիա

ՔՈՆԵԱՔ ԳՈԹՌՈՆԻ

Ցիշեալ քոնեաքը տարրալուծուելով բժշկական վարժարանին մէջ, աղէկ գտնուեցաւ եւ զեղարուեստից արժան շքադրամ մը տրուեցաւ տիրոջը։ Կայս. պալատան հանրային տարրալուծիչ Պ. Մօռօ, քննելէ ետք յիշեալ քոնեաքը, նպաստաւոր տեղեկագիր տուաւ։ Պ. Գրահամի, Պ. Ծանթի, Մավրոեէնի փաշա, Տքթ. Խորասանճեան, Զամպաքօ փաշա, նոյնպէս քննելով զայն՝ նպաստաւոր տեղեկագիր տուին։

Կեդրոնատեղին Կալաթա, Պէօյիւք Խալիլ փաշա խան թիւ 6, Ֆընճանճըլար Եօքուշի Դոլարիտոյի քով. Վէզնէճիլէր Պ. Սմավրօ Քիրեաքիտոյի դեղարանը, Կօսկա Թրամվէյի կայարանին՝ Կարապետ Ս. Պէրպէրեան դեղարան, կամուրջին վրայ Պէօյիւքտէրէի շոգենաւին նաւամատոյցը Ստեփանոսի ծխավաճառին քով, Պէշիքթաշ Քիրեաէ մէյտանին զալինօսի Ալեքսանի քով, Բերա Թաքսիմ 54 թիւ շարաավաճառ Հաճի Սարգիսի քով եւ ուր ամեն տեղ։ 392

ՏՔԹ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՆԳԼՈ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
1 ՊԱՀՉԷ-ԳԱՊՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մասնագէտք առանց քաշելու լինորի արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, ոսկի, սնդամ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաև դարմանումն ամեն տեսակ բերնի և ակռայի հիւանդութեանց։

(Բացի կիրակիէ) ամեն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 114

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Իսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իսկիւտար	
——		——	
——		——	
——		——	7 —
——		——	7 30
——	7	——	8 15
——	8 10	——	9 5
2 15	8 20 Վոսփ.	2 50	9 50
3 —	8 50	3 20 Վոսփ.	10 15
3 30	9 30	3 25	10 30 Ֆէրպ.
3 45 Ֆէրպ.	9 45 Ֆէրպ.	3 50	10 40 Գզկ.
4 —	10 25	4 30 Ֆէրպօթ	11 —
4 30	10 45	4 40	11 30 Ֆէրպ.
4 50 Վոսփ.	11 — Գուզգ.	5 20 Վոսփ.	11 30 Գզկ.*
5 30	11 — Ֆէրպ.	5 35	11 50
5 30 Ֆէրպ.	11 20	6 15 Ֆէրպօթ	— —
6 15	12 5	6 25	12 10

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իսկիւտար	
——	—	——	6 25
——	7 —	——	7 —
——	8 10	——	7 30
——	8 20 Վոսփ.	——	8 15
——	9 —	2 50	9 5
2 30	9 30	3 25	9 50
3 20	9 45 Ֆէրպ.	3 20 Վոսփ.	10 15
3 45 Ֆէրպօթ	10 15	3 50	10 30 Ֆէրպ.
4 —	10 40	4 30 Ֆէրպօթ	10 40
4 30	11 — Ֆէրպ.	4 50	11 30 Ֆէրպ.
5 30 Ֆէրպօթ	11 10	5 20 Վոսփ.	11 30 Գզկ.
5 15	11 45	5 35	11 50
6 —	12 5	6 15 Ֆէրպօթ	12 10

*Այս երթեւեկութիւն ուրբաթ, շաբաթ եւ տօն օրերը տեղի չպիտի ունենայ։

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

3 30 Հարէմէն Սալաճագ [բացի կիրակիէ ուր.է]
4 30 » » (ուր. ժամ 4ին)
10 40 » » (բացի ուր. կիր. օրերը)
11 25 » » [ուր. կիր. ժ. 10.45ին]
3 — Կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ [բացի կիր. ուր. է)
4 — » » » [Ուր. 3 30ին]
10 10 » » անտի Սալաճագ [բացի ուր. կիր. օրերը
11 10 » » » Սալաճագ [կիրակի եւ ուրբաթ օրերը ժամ 10.30ին]։

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՒ ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱՓԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 45 Իսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
5 30 Իսկիւտարէն Սիրքէճի
9 45 Իսկիւտարէն Սիրքէճի
11 — Իսկիւտարէն Սիրքէճի
4 45 Սիրքէճիէն Իսկիւտար
6 15 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իսկիւտար
11 30 Սիրքէճիէն Գպթ. Իսկիւտար

Ծան.—Օդը միգապատ եղած ատեն, շոգենաւք իրենց գտնուած տեղը պիտի մնան։

ԱՅԵՐԻ ՉԵՐՐԻ ԲԷՔԹՕՐԱԼ

Այէրի Չէրրի բէքթօրալն արագապէս կը բուժէ հարբուխները, հազերը, կոկորդի վէրքը, փողացաւը, բորբոքումն հազագի, բորբոքումն շնչափողի, շնչարգելութիւն եւ այլն։

Այս դեղը հրաշալի կերպիւ կը զօրացնէ տկար թոքերը, կը հանդարտեցնէ թոքային զրգռումները եւ կապուտ հազի եւ յառաջացեալ թոքախտի համար միակ դարմանն է որ հզօրապէս կ'սփոփէ ու կը կասդուրէ։

Այէրի Չէրրի Բէքթօրալն՝ որ այնքան մեծ համբաւ ստացած է իբրեւ ամենէն հզօրագոյն դարմանն զոր գիտութիւնը ի լոյս ընծայեց, նորա կոկորդի եւ թոքային տկարութեանց վերայ ունեցած ուժգին եւ միօրինակ նուաճող ազդեցութեամբն է, որով միանգամայն իւր առաքինութեանց ջատագովն եւ պաշտպանը կը հանդիսանայ։

Չէրրի Բէքթօրալն ընտանեկան գործածութեան համար եղած ուրիշ ամեն դեղերէ գերազանցն է եւ. համեղ։ Գործածութեան եղանակը շիշերուն հետ կը տրուի։

Կը ծախուի մայրաքաղաքիս մէջ զանազան դեղագործաց քով։ Կեդրոնապետին է Ս. Մ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐԱՑ Ամերիկեան վաճառատունն, ի Ղալաթիա Կոստանդնուպոլսոյ։ 906

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիոյ և Պօնթոսի միջեւ [illegible]

«Մինկրէլի» շոգենաւը յունվ. 11ին երեկոյեան ժամ 4ին (Ը. Ե.) պիտի մեկնի Կ. Պոլսոյ Նաւահանգիստէն դէպ ի Պաթում հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն և Տրապիզոն։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաւ ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

[illegible] նաւուղիներ, ուղեւորութեան և [illegible]

Դիմել առ գործակալաց
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸԳՈՒԼ
477 Մումհանէ Սիթէ Փրանսէզ

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆռանք	8,000,000
Պահեստի դրամ	»	6,889,695
Տարեկան հասոյթ	»	16,890,344

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

894 Լիազօր Ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ
ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պաղչէ-Գափու, Անանիատիս խան. 12, 13, 14.

ՌՈՅԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ ԱՍԻՒՌԱՆՍ ՔՈՌԲՈՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան	Անգլ. ոսկի	4,000,000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է	»	35,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ եւ իցէ ՁԵՂՉԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.
726 Պաղչէ Գափու, Մէյտանճըք սօքաք, Ուիթալ Խան։

NORTH BRITISH RUBBER Co. LIMITED TRADE MARK EDINBURGH

ՔԱՈՒՉՈՒԷ ՄՈՒՃԱԿ
(ԼԱՍԹԻՔ)
(ԵՒ ՄԱՆԹՕ ՄՈՒՇԱՄՊԱ
ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ՌԻՊԸՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

NORTH BRITISH RUBBER Co. EDINBURGH

Մայրաքաղաքիս մէջ երկար ատենէ ի վեր ճանչցուած է, թէ մեր քաուչուէ մուճակները կը գերազանցեն հրապարակիս վրայ գտնուածները թէ՛ իրենց ճաշակաւ եւ թէ հաստատուն զուտ կաուչուքէ շինուածքով։

Այս անգամ մեր յաճախորդաց փափագանաց համեմատ ընտիր բրդեղէն կերպասէ եւ զուտ կաուչուքէ շինուած խիստ ձեւաւոր և դիմացկուն մանթօ բերել տուած ենք։

Ինչպէս գործարանիս մուճակները նոյնպէս մանթօները ուրիշ գործարաններու շինուածին 2-րդ կը հինցունէ եւ մէջը բնաւ ջուր չառներ.

Մեր մուճակներուն ներսի կողմը, կշիռ մը եւ դուրսի կողմը առիւծի պատկերը դրոշմուած է, եւ կը վաճառուին բոլոր քաուչուէ մուճակ ծախողներու քով։ իսկ մանթօները օձիքին ներսի կողմը կը գտնուի առիւծի եւ կշիռի նշանները, և կը ծախուի ի կեդրոնատեղին, ինչպէս նաեւ ի Զմիւռնիա Արաստա չուկան, Հանըմլըաւէ Րիֆաթ էֆ.ի քով և ի Սելանիկ պէզէսթէն Շուկան գաֆաֆ Աճեմ Մեհմէ Օղլուի քով։ Կեդրոնատեղին է, Կ. Պոլիս, պաղչէ Գափու Գօժամանօղլու խան դրան կից թիւ 13-14 մթերանոցը։ 800 47—45

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԴԻ ՕՇԱՐԷՆԿ)
ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԴՈՒՏ ԻՒՂ.
Իփոֆոսֆիթով կրով և սոտայով
Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈԴԻ և ՊՕՈՒՆԻ, ի Նիւ-Եօրք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորուաձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, իփոֆոսֆիթներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճօզածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, անուշ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով,
Գործակալք են Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԸՐ ԵՒ ՀԱՅՐԵԼ.

COMP. RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 27/8 Օտեսայի ասուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ. 28/9 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի ասուրհանդակը. ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէոսի ճամբով,
Եշ. 29/10 Սեվաստոպոլի ասուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 29/10 Ասուրհանդակ դէպի փոքր Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ պաթում, առաւօտեան ժամ 11ին։
Կշ. 30/11 Օտեսայի ասուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Ազդ.— Դեկտ. 29/9, երեքշաբթի օրը կ'երթեն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ասուրը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպի Թրիպոլի Պէյրութ, Եաֆա, և Բօր-Սայիտ [illegible] 605

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ամէն ամիս երկու անգամ կը բանին Լիվըրբուլի և Ակտէնիզի միջեւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումբրիա	7718	Գաթալոնիա	4845
Էթրուրիա	7718	Պօթնիա	4531
Սերվիա	7391	Սամարիա	3574
Աւրանիա	7268	Մարաթոն	2408
Պավոնիա	5587	Ատլաս	2393
Սեֆալոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Գալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սկիւթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալէբբօ	2143	Թրինիտատ	899
Քետար	1876	Մօրօքքօ	1855
Շէրպուրկ	1614		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Չ. ՃՕԼԻ գործակալս
Thomas C. Joly
Ալեքսանտրիա խան, Թիւ 401
932 Ղալաթիա

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվըրբուլ և Միջերկրականի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
[illegible]	4200	Սֆինքս	3000
[illegible]	4000	Օսայրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նեֆթիս	3000
Սեսոստրիս	3250	Թեբէս	3000
[illegible]	3250	Լոթուս	800
Մաքեդօն	3250	Օլինտա	800
Մարեօթիս	3250	Սեթի	700

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ և ԸՆԿ.
Ուիթալ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
847 31, Ճէյմս Սթրիթ Լիվրբուլ.

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ